

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Облікове забезпечення формування фінансової
звітності малого підприємства»**

Студентки 2 курсу, 5м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік і
податковий консалтинг»

Рибалка Вікторії
Ігорівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Муковіз Василь
Степанович

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Король Світлана Яківна

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік і податковий консалтинг»

Затверджую

Зав. Кафедри

_____ О.В. Фоміна

« _____ » _____ 2020 р.

Завдання

на випускнй кваліфікаційнй роботі студентів

Рибалка Вікторії Ігорівні

(прізвище, ім'я, по батьковій)

1. Тема випускнй кваліфікаційнй роботи «Облікове забезпечення формування фінансової звітності малого підприємства»

Затверджена наказом ректора від «18» грудня 2019 р. №4355

2. Строк здачі студентом закінченого роботи «01» грудня 2020 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи є поглиблення теоретичних та практичних знань, розробка пропозицій щодо облікового забезпечення формування фінансової звітності малого підприємства.

Об'єкт дослідження є процес облікового забезпечення формування фінансової звітності малого підприємства.

4. Зміст випускнй кваліфікаційнй роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства

1.2. Концептуальні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

2.1. Організація обліку на малому підприємстві для забезпечення формування фінансової звітності

2.2. Розкриття інформації в статтях фінансової звітності підприємств ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

2.3. Облікове забезпечення внутрішньої звітності для управління підприємством

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

3.2. Заходи удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Відмітка про попередній захист _____

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента може бути допущена до захисту
екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____

С.Я.Король

Завідувач кафедри обліку та оподаткування _____

О.В. Фоміна

« _____ » грудня 2020 р.

З М І С Т

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Теоретичні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства.....	6
1.2. Концептуальні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства.....	12
Висновки за розділом 1.....	17
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»	19
2.1. Організація обліку на малому підприємстві для забезпечення формування фінансової звітності.....	19
2.2. Розкриття інформації в статях фінансової звітності підприємств ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»	25
2.3. Облікове забезпечення внутрішньої звітності для управління підприємством.....	32
Висновки за розділом 2.....	39
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	41
3.1. Напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».....	41
3.2. Заходи удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».....	46
Висновки за розділом 3.....	49
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

В умовах ринкової економіки стабільний розвиток малих підприємств вимагає створення необхідного рівня облікового забезпечення, яке формує необхідний обсяг інформації для управління господарськими процесами. Бухгалтерський облік є важливою складовою управління підприємницькою діяльністю, знярядям контролю за раціональним і економічним використанням ресурсів з метою досягнення комерційного успіху і виконання фінансових обов'язків перед державою.

Розширення функцій обліку і надання фінансовій звітності статусу публічної зумовлюють необхідність розробки і впровадження організаційної системи, яка б забезпечувала формування облікової інформації, її аналіз та оцінку, а також процес передачі інформації користувачам для задоволення їх інформаційних потреб з огляду на ефективність діяльності в цілому та ефективність прийняття рішень зокрема. Отже, виникає необхідність подальшого поглиблення досліджень, спрямованих на удосконалення практики облікового забезпечення формування фінансової звітності малого підприємства та забезпечення адекватності її вимогам користувачів, що визначає актуальність нашого дослідження.

Теоретико–прикладні розробки питань формування звітності й методичних підходів до її складання досліджувалися у працях відомих вітчизняних вчених–економістів М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Т.А. Гоголь, С. Ф.Голова, Б.І Валуєва, К.П. Дудки, Г.Г. Кірейцева, М.В. Кужельного, Г.І. Кіндрацької, О.В. Фоміної, П.Я. Хомина, Л.С. Шатковської та інших. Однак слід визнати, що залишилися ще недостатньо опрацьовані питання щодо використання звітності з системі управління підприємством, які потребують поглибленого вивчення.

Метою написання випускної кваліфікаційної роботи є розгляд сучасного стану облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- дослідити теоретичні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства;
- встановити концептуальні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства;
- розглянути організацію обліку на малому підприємстві для забезпечення формування фінансової звітності;
- узагальнити розкриття інформації в статях фінансової звітності підприємства ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»;
- охарактеризувати облікове забезпечення внутрішньої звітності для управління підприємством;
- обґрунтувати напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»;
- визначити заходи удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».

Об'єктом дослідження є облікове забезпечення в системі формування фінансової звітності. Аналіз фінансового стану ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» наведено в додатку А.

При написанні випускної кваліфікаційної роботи були використано загальнонаукові та спеціальні методи і прийоми пізнання. Метод порівняння було використано використано для порівняння облікового забезпечення формування фінансової звітності за МСФЗ та НП(С)БО. Метод аналогії, діалектичний метод був використаний для розробки впровадження управлінського обліку. Графічний метод був використано при описі документообігу на підприємстві.

Інформаційною базою дослідження є наукові роботи вітчизняних, а також зарубіжних вчених, нормативно-правові акти, закони, Кодекси, офіційні

матеріали Держаної служби статистики, Держаної податкової служби, монографії, періодичні видання, а також Інтернет ресурси, облікові реєстри, відомості, податкова та статистична звітність ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».

Наукова новизна одержаних результатів постає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку операцій з реалізації товарів та впровадження управлінського обліку.

Практична значущість обраної теми випускної кваліфікаційної роботи полягає в уточненні та наданні рекомендацій щодо удосконалення організації та методології обліку та оподаткування операцій з реалізації, зокрема в частині впровадження управлінського обліку

Науковою гіпотезою дослідження є припущення, що недосконалість організації і методології обліку та оподаткування операцій з реалізації товарів в оптовій торгівлі призводить до неповного задоволення інформаційних потреб для цілей управління підприємством і потребує удосконалення.

Апробація результатів дослідження. Основні наукові положення дослідження висвітлено у науковій статті на тему «Вплив фінансової звітності малого підприємства на прийняття управлінських рішень» у Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства

Дослідження показало, що в наукових джерелах зустрічається більше словосполучення «обліково-аналітичне забезпечення», яке більше асоціюється із процесами забезпечення управлінської діяльності малого підприємства. Головним чином під обліково-аналітичним забезпеченням розуміють сукупність даних облікової і аналітичної інформації, що проходить процес реєстрації, обробки та узагальнення інформації в системі управління з метою представлення необхідної інформації окремим працівникам або групам користувачів управлінського апарату. Також цей процес дозволяє визначити рух інформаційних потоків між працівниками структурних підрозділів управлінського апарату з метою задоволення їх інформаційних потреб та передбачає наявність сукупності елементів, взаємопов'язаних між собою в єдину цілісну структурну організацію для досягнення мети забезпечення системи управління своєчасною інформацією. Крім того обліково-аналітичне забезпечення як система передбачає наявність сукупності елементів, взаємопов'язаних між собою в єдину цілісну структурну організацію для досягнення мети забезпечення системи управління своєчасною інформацією [45-46].

Вважаємо, що у широкому контексті дані визначення можуть бути використані і для розуміння обліково забезпечення в системі формування фінансової звітності. Можна лише додати, що це методичний прийом звітного відображення господарської діяльності за даними бухгалтерського обліку тобто, система групування економічних показників, що характеризують підсумки діяльності суб'єкта господарювання за звітний період (місяць, квартал, рік). Цей

прийом передбачає складання звітності на основі даних бухгалтерського обліку підприємства, де відображено господарські операції способом суцільного і безперервного документування.

Користувачі формують свою думку про підприємство, яке звітується, на підставі різних форм звітності. Найбільш поширені ознаки, за якими можна згрупувати звітність, та її види наведено на рис. 1.1.

Рис. 1.1 Групування звітності за ознаками та видами

Джерело: узагальнено автором на основі [13].

Аналітичні і синтетичні дані бухгалтерського обліку, згруповані в облікових регістрах і Головній книзі, мають адекватно підтверджувати баланс і фінансову звітність, складені відповідно до національних положень стандартів бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України.

Центральне місце в системі інформаційного забезпечення належить бухгалтерській фінансовій звітності, показники якої характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства. Інформація бухгалтерської фінансової звітності використовується заінтересованими користувачами в процесах фінансового аналізу, планування та розробки фінансової стратегії та тактики по основним напрямкам господарської діяльності.

Тобто, бухгалтерська фінансова звітність, ґрунтуючись на узагальнених даних бухгалтерського обліку, виступає ланкою зв'язку між підприємством із зовнішнім середовищем. Фінансова звітність як важливий компонент системи інформаційного забезпечення процесу управління і прийняття рішень користувачами гармонійно поєднується з основними класичними функціями менеджменту (рис. 1.2).

Рис. 1.2 Функції фінансової звітності у системі управління підприємством

Джерело: узагальнено автором на основі [13].

Також фінансова звітність є засобом стимулювання і обмеження фінансової політики менеджменту. З її використанням здійснюють моніторинг, контроль, аналіз й оцінку досягнутих результатів та адекватні коригувальні дії.

Залежно від впливу на інформацію суб'єкти обліково забезпечення поділяються на дві групи:

- особи, що здійснюють збір, обробку та узагальнення облікової інформації;
- особи, що є користувачами облікової інформації.

В умовах малого підприємства цими особами може бути найнята особа, яка входить до штату підприємства, фізична особа підприємець яка працює на умовах цивільного договору, аутсорсингова компанія чи власне сам керівник. В межах власних повноважень вони здійснюють збір, обробку та узагальнення облікової інформації, в свою чергу, керівник та менеджмент підприємства виступають користувачами облікової інформації, однак їх не можна вважати кінцевими користувачами. Характерно, що кінцевим користувачами облікової інформації є вищі органи управління, яким надається оброблена і узагальнена

облікова і аналітична інформація для аналізу фінансово-господарської діяльності та ухвалення рішень. Інтереси користувачів фінансової звітності підприємства представлено в табл.1.1

Таблиця 1.1

Інтереси користувачів фінансової звітності підприємства

Користувачі	Інтереси
Внутрішні користувачі	
Власники	Оцінка здатності підприємств збільшувати власний капітал та перспектив виплати дивідендів
Менеджери	Ефективне управління підприємством: планування, організація, контроль; прийняття управлінських фінансових рішень
Трудовий колектив	Оцінка стабільності і рентабельності діяльності підприємства з метою визначення перспективи своєї зайнятості, здатності забезпечувати належний рівень зарплати та витрат на соціальні потреби
Зовнішні користувачі	
Потенційні інвестори	Оцінка спроможність підприємств здійснювати прибуткову діяльність та сплачувати дивіденди
Кредитори	Зацікавлені в інформації, яка дає їм змогу визначити, чи будуть їх позики та відсотки з них сплачені своєчасно та у повному обсязі
Клієнти	Визначення ризику можливого банкрутства підприємства, особливо у випадках, коли вони мають довгострокові угоди з підприємством або залежать від нього
Державні органи	Формування стратегій і підтримка ефективного і збалансованого економічного розвитку держави, регулювати діяльність підприємств, аналіз надходження податкових платежів та наявності об'єктів оподаткування і джерел податкових надходжень, формування макроекономічних показників тощо
Громадськість	Визначення впливу діяльності підприємства на суспільство
Науково-дослідні установи і ВНЗ	Проведення наукових досліджень, підготовка фахівців з економічних дисциплін
Аудитори	Діагностика фінансового стану об'єкту аудиту та інтерпретація її результатів

Джерело: узагальнено автором на основі [13].

Фінансова звітність повинна бути підготовлена та надана користувачам у певний термін. Проте, як правило, інформація, якою можуть оперувати зовнішні користувачі, є такою, що втратила свою актуальність. Надмірна затримка надходження звітної інформації робить неможливим її використання для аналізу.

Форми фінансової звітності для малих підприємств і порядок їх заповнення встановлюються Міністерством фінансів України за погодженням з Державним комітетом статистики України. Склад фінансової звітності суб'єктів господарювання узагальнено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Склад фінансової звітності суб'єктів господарювання в Україні

Підприємство	Склад фінансової звітності	Періодичність надання
1	2	3
Мале, яке відповідає критерію п. 154.6 Податкового кодексу України	Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва у складі (п. 1 П(С)БО 25): - форми №1-мс «Баланс»; - форми №2-мс «Звіт про фінансові результати»	1 раз на рік (п. 7 ст 11 Закону України № 996)
Звичайне мале підприємство (не відповідає критерію п. 154.6 Податкового кодексу України)	Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва у складі (п. 1 П(С)БО 25): - форми №1-м «Баланс»; форми №2-м «Звіт про фінансові результати»	Щоквартально, наростаючим підсумком

Джерело: узагальнено основі [13].

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [36] виділяє чотири якісні характеристики фінансової звітності, які вимагають, щоб інформація, яка відображається у фінансовій звітності була: зрозумілою й розрахованою на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання й зацікавлені у сприйнятті цієї інформації; доречною, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає можливість своєчасно оцінити минулі, теперішні й майбутні події, підтвердити й скоректувати їх оцінки, виконані в минулому; достовірною, тобто не містити помилок й викривлень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності; порівнюваною або зіставною, що передбачає можливість користувачам порівнювати фінансові звіти підприємства за різні періоди та звіти різних підприємств між собою.

Слід враховувати, що якісні характеристики фінансової звітності, згідно з Концептуальною основою Міжнародних стандартів фінансової звітності є рисами притаманним звітам, завдяки яким інформація, викладена у фінансовій звітності, стає корисною для користувачів [2, с. 154]. Тобто, якісні характеристики фінансової звітності можна вважати вимогами до облікової інформації, яку надають фінансові звіти українських підприємств. Разом з тим МСФЗ поділяють принципи складання фінансової звітності на 2 групи: основні припущення та якісні характеристики фінансової звітності.

Основні припущення складаються з 2 базових припущень - обліку за методом нарахування та безперервності діяльності підприємства.

Для більш детального порівняння усіх перерахованих вище принципів, розглянемо **додаток А**, в якій зібрані всі принцип та якісні характеристики національного обліку та порівняно їх з принципами, характеристиками й допущеннями міжнародних стандартів і GAAP.

Отже, облікове забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства являє собою безперервний та цілеспрямований добір необхідних інформаційних показників, що використовуються для здійснення оцінки, аналізу, планування, а також підготовки відповідних управлінських рішень за всіма напрямками фінансово-господарської діяльності підприємства. Бухгалтерська фінансова звітність, ґрунтуючись на узагальнених даних бухгалтерського обліку, виступає ланкою зв'язку між підприємством із зовнішнім середовищем. Вона задовольняє вимоги щодо необхідного обсягу інформації, можливостей її засвоєння зовнішніми і внутрішніми користувачами. Порівнюючи національні принципи обліку і фінансової звітності з міжнародними та визначеними GAAP, можна підвести підсумок, що більш схожі між собою принципи національних стандартів та принципи GAAP. Дійсно, якщо розглядати окремо принципи і якісні характеристики звітної інформації, то переконуємося в тому, що МСФЗ виділяють лише два принципи, в той час як П(С)БО висувають їх аж шість. Якщо ж порівняти принципи українського обліку та США, видно, що вони майже співпадають – економічний зміст їх не змінюється, а назва «принцип» подекуди замінюється на «припущення», «вимога» чи «якісна характеристика».

Що ж стосується якісних характеристик, то характеристики національних положень і міжнародних стандартів співпадають повністю, але при цьому, визначається більш стислий характер вітчизняних формулювань, тоді як за МСФЗ надається розгорнуте пояснення за допомогою додаткових характеристик, що уточнюють розуміння того чи іншого принципу. Проте якісні характеристики GAAP також співпадають з вітчизняними, за винятком лише зрозумілості інформації, яка в принципах США відсутня.

1.2. Концептуальні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства

Як відомо концептуальна основа покликана виконувати роль теоретичної та нормативно-правової норми, яка дозволяє узаконити обрану наукову точку зору і протистояти утиску, який би примушував розробляти несумісні з концептуальною основою норми.

З огляду на напрями проведеного дослідження можна виділити основні класифікаційні ознаки, за якими можна провести періодизацію розвитку облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малих підприємств: за формою бухгалтерського обліку; за структурою плану рахунків; за формою фінансової звітності; за стандартами бухгалтерського обліку; за критеріями визнання малих підприємств, що мають право на застосування спрощеної форми бухгалтерського обліку; за метою організації бухгалтерського обліку; за впливом нормативного регулювання на структуру та форму фінансової звітності тощо.

Облікове забезпечення в системі формування фінансової звітності на малих підприємствах формується на єдиних методологічних засадах бухгалтерського обліку, що свідчить про наявність єдиного підходу до визначення об'єктів, предмету, функцій та основних завдань бухгалтерського обліку. Малі підприємства повинні дотримуватися вимог ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності для суб'єктів господарювання різних галузей, сфер діяльності та розмірів [29].

Так за критеріями визнання малих підприємств, згідно змін до Закону України № 996-XIV Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, запроваджується поділ підприємств на:

- мікро - балансова вартість активів — до 350 тис. євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 700 тис. євро; середня кількість працівників — до 10 осіб;
- малі - балансова вартість активів — до 4 млн. євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 8 млн. євро; середня кількість працівників — до 50 осіб;
- середні - балансова вартість активів — до 20 млн. євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 40 млн. євро; середня кількість працівників — до 250 осіб.
- великі - балансова вартість активів — понад 20 млн. євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — понад 40 млн. євро; середня кількість працівників — понад 250 осіб.

Як видно в сучасних реаліях української економіки під статус мікро і малих підпадають більшість вітчизняних суб'єктів господарювання.

Згідно нормативно-правових актів та методичних рекомендацій малі підприємства можуть застосовувати декілька форм ведення бухгалтерського обліку з використанням реєстрів обліку, що мають відмінності в складі та формі відображення інформації. Так, малі підприємства з незначним документооборотом (кількістю господарських операцій), що здійснюють діяльність з виконання нематеріаломістких робіт і послуг можуть використовувати Журнал обліку господарських операцій. Для аналітичного обліку розрахунків з оплати праці, з дебіторами і кредиторами малі підприємства застосовують Відомість 3-м підсумкові дані якої заносяться до Журналу обліку господарських операцій. Крім простої форми виділяють: спрощену форму бухгалтерського обліку і спрощений облік доходів і витрат.

Існуючі спрощені форми бухгалтерського обліку мають суттєві відмінності у систематизації облікової інформації в реєстрах обліку, застосуванні плану рахунків та розкритті інформації в показниках фінансової звітності.

Примірна схема організації спрощеної форми бухгалтерського обліку для малих підприємств наведена на рис. 1.3.

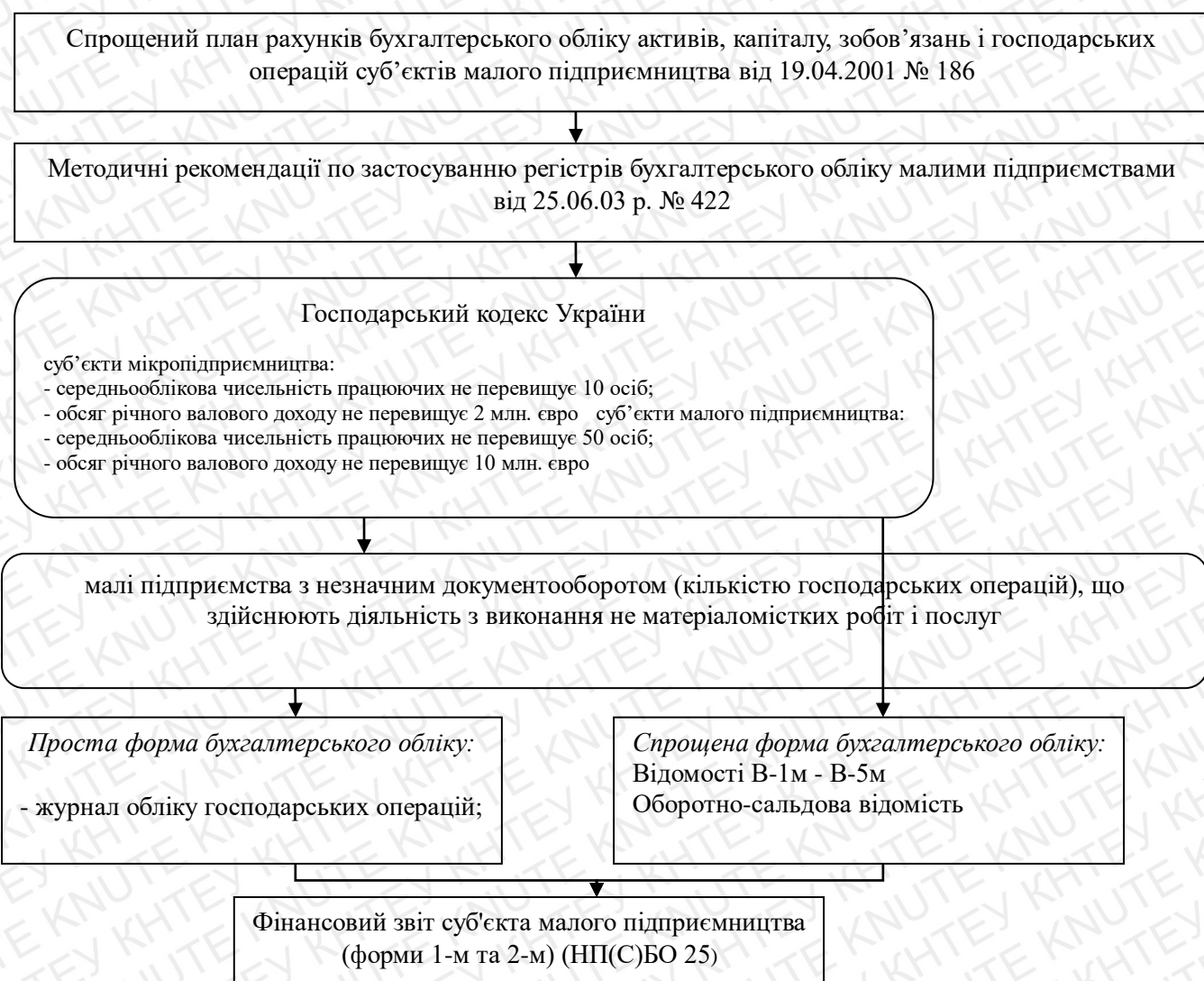

Рис. 1.3. Схема організації спрощеної форми бухгалтерського обліку для малих підприємств

Джерело: узагальнено на основі [13].

Спрощена форма бухгалтерського обліку (спрощений облік доходів і витрат) з використанням облікових реєстрів для малих підприємств (наказ Міністерства фінансів України від 15.06.11 р. № 720) розроблена для підприємств, що відповідають певним критеріям Податкового кодексу України (далі ПКУ) [1].

Однак, існує суттєве обмеження щодо можливості застосування даної форми обліку - малі підприємства не повинні бути платниками ПДВ. Вважаємо, що якщо цей обсяг у малого підприємства протягом останніх 12 календарних місяців сукупно перевищує 1000000 грн. (без урахування ПДВ), така особа зобов'язана зареєструватися платником ПДВ. Винятком із цього правила —

платник єдиного податку є малі підприємства груп 1 — 3. Наявність «єдиноподаткового» статусу звільняє суб'єкта господарювання від обов'язку здійснювати ПДВ-реєстрацію власне за фактом досягнення 1-мільйонного обсягу оподатковуваних операцій і перейти на застосування Методичних рекомендацій 422 і спрощеного плану рахунків [60,61].

Існуючі спрощені форми бухгалтерського обліку мають суттєві відмінності у систематизації облікової інформації в регістрах обліку, застосуванні плану рахунків та розкритті інформації в показниках фінансової звітності.

В контексті Концептуальної основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності, до 2012 року в Україні малим підприємствам було дозволено застосовувати лише національні стандарти бухгалтерського обліку. Крім того із введенням у дію НП(С)БО 1 та офіційного визнання МСФЗ для МСП у малих підприємств з'явилося право вибору щодо застосування пакету стандартів – національні або міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. По суті, можна виділити два етапи розвитку бухгалтерського обліку за обліковими стандартами: застосування тільки національних стандартів бухгалтерського обліку (до 2012 року); існує право вибору щодо застосування національних або міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСФЗ для МСП) (з 2012 року).

Дослідження показало, що за міжнародними стандартами (МСБО 1 та МСФЗ для МСП) не має чітких принципів формування та подання фінансових звітів, однак є певні вимоги, яких слід дотримуватися в разі достовірного подання фінансових звітів.

Таблиця 1.3

Порівняльна характеристика принципів формування фінансової звітності, наведених у Національному П(С)БО 1 і вимог МСФЗ для МСП

Вимоги достовірного подання фінансової звітності за МСФЗ для МСП	Принципи формування фінансової звітності за НП(С)БО 1
1	2
<i>Періодичність звітності.</i> Підприємство має подавати повний комплект фінансових звітів принаймні щорічно	<i>Періодичності,</i> що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності

Продовження таблиці 1.3

1	2
<p><i>Послідовність подання.</i> Подання та класифікація статей у фінансових звітах має зберігатися від одного періоду до іншого</p>	<p><i>Послідовності,</i> який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності</p>
<p><i>Безперервність діяльності.</i> Складаючи фінансові звіти, управлінський персонал підприємства, що застосовує цей МСФЗ, має оцінювати здатність підприємства продовжувати свою діяльність безперервно. Підприємство вважається таким, що діє безперервно, якщо управлінський персонал не має намірів його ліквідувати чи припинити діяльність або не має реальної альтернативи</p>	<p><i>Безперервності діяльності,</i> що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі</p>
<p><i>Достовірне подання.</i> Фінансові звіти повинні достовірно подавати фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки підприємства.</p>	<p><i>Повного висвітлення,</i> згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі; <i>Обачності,</i> згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства; <i>Нарахування та відповідності доходів і витрат,</i> за яким для визначення фінансового результату слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів</p>

Продовження таблиці 1.3

1	2
<i>Порівняльна інформація.</i> Підприємство має розкривати порівняльну інформацію попереднього порівняльного періоду щодо всіх сум, наведених у фінансових звітах поточного періоду	<i>Превалювання сутності над формою,</i> за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
<i>Суттєвість та об'єднання.</i> Підприємство має відображати кожний суттєвий клас подібних статей у фінансових звітах окремо. Статті, різні за характером або функцією, підприємство має відображати окремо, крім випадку, коли вони є несуттєвими	<i>Автономності підприємства,</i> за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства
<i>Відповідність МСФЗ для МСП.</i> Підприємство, фінансові звіти якого відповідають МСФЗ для МСП, має чітко та без будь-яких обмежень зазначати таку відповідність у примітках. Фінансові звіти не слід характеризувати як такі, що відповідають МСФЗ для МСП, якщо вони не відповідають усім вимогам МСФЗ для МСП	<i>Історичної (фактичної) собівартості,</i> що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання <i>Єдиного грошового вимірника,</i> який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці

Джерело: узагальнено на основі [27;50]

Із табл. 1.3. видно, що склад принципів фінансової звітності вимагає узгодження, тому необхідно дотримуватися в разі складання фінансової звітності за міжнародними стандартами (МСФЗ для МСП) та узгодити склад принципів і якісних характеристик при розробці стандартів бухгалтерського обліку для підприємств малого бізнесу (НП(С)БО для МП).

Висновки за розділом 1

Здійснене дослідження теоретичних аспектів облікового забезпечення формування фінансової звітності малого підприємства дозволяє зробити такі висновки. Досліджено теоретичні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства, дало змогу виявити взаємозв'язок функцій бухгалтерського обліку виокремлено основні завдання, вирішення яких забезпечує зростання рівня інформованості управлінського

апарату, об'єктивну оцінку досягнутих результатів та розробку стратегії подальшого розвитку малого підприємства. Встановлено концептуальну основу облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства, так згідно нормативно-правових актів та методичних рекомендацій малі підприємства можуть застосовувати декілька форм ведення бухгалтерського обліку з використанням реєстрів обліку, що мають відмінності в складі та формі відображення інформації. Обґрунтуванні підходи організації обліку при спрощеній системі та виділені характеристики принципів формування фінансової звітності, наведених у Національному П(С)БО 1 і вимог МСФЗ для МСП. При цьому методологія організації обліку потребує подальших змін на методологічному (удосконалення діючих та розробка нових нормативно-правових актів для формування якісного правового забезпечення облікового процесу) і організаційному рівнях (врахування зростаючих інформаційних вимог користувачів, економічність облікового і аналітичного процесів в рамках обмеженого ресурсного забезпечення діяльності).

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

2.1. Організація обліку на малому підприємстві для забезпечення формування фінансової звітності

Дослідження показало, що організація бухгалтерського обліку на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» базується на єдиних методологічних засадах бухгалтерського обліку. Крім того підприємство дотримується вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності для суб'єктів господарювання різних галузей, сфер діяльності та розмірів.

Організації облікового процесу на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» проводиться із застосуванням автоматизованої форми обробки облікової інформації (додаток В). Обрана підприємством форма бухгалтерського обліку значним чином впливає на склад і форму облікових реєстрів та обсяги документообігу. Визначення руху документів на підприємстві потребує розробки графіку документообігу, який дозволяє встановити оптимальну кількість виконавців для проходження кожного документа. Відтак підприємство самостійно розробляє подібну систему з урахуванням специфіки своєї діяльності, обсягів та масштабів діяльності, форми бухгалтерського обліку та системи оподаткування. Слід відмітити, що затвердженого директором підприємства, документообігу на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» не виявлено. Основні етапи облікового процесу на підприємстві представлені на рис. 2.1.

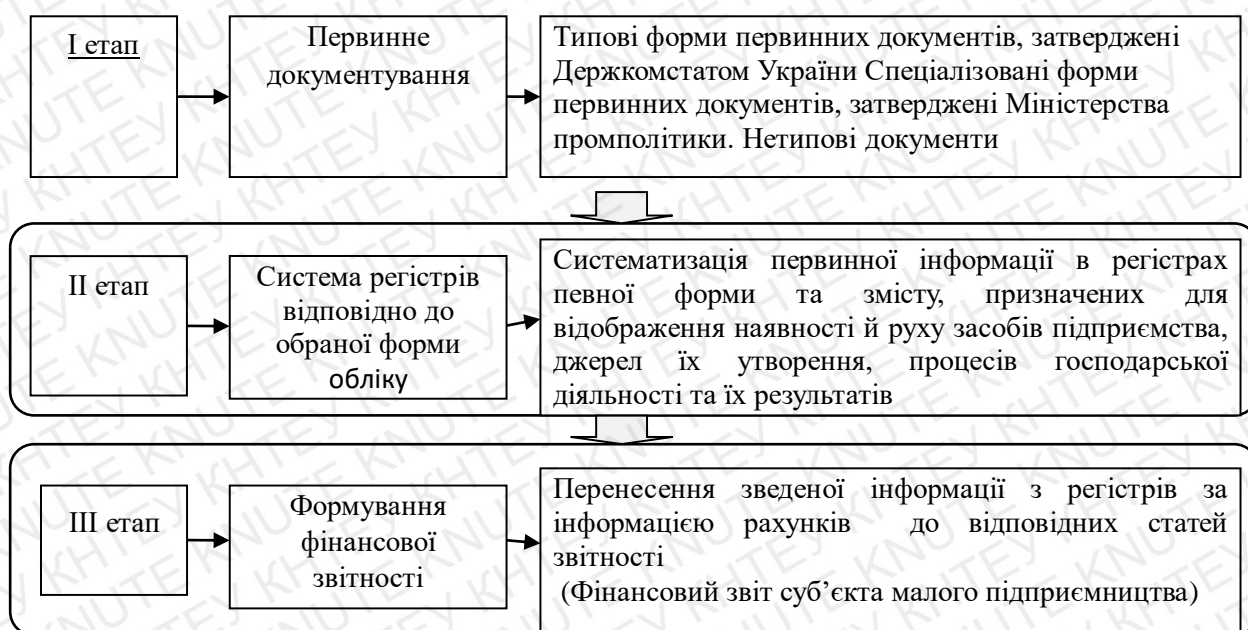

Рис. 2.1. Процес формування обліково-звітної інформації процесу ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

Джерело: узагальнено автором на основі [24]

Як видно із рис. 2.1. початковим етапом бухгалтерського обліку на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» є суцільне документування всіх господарських операцій через складання матеріальних носіїв первинної інформації – первинних документів. Процес організації бухгалтерського обліку на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Організація облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

<i>Етапи процеси організації бухгалтерського обліку</i>	<i>Суб'єкти процеси організації</i>	<i>Мета, що досягається на кожному з організаційних етапів</i>	<i>Документальне підтвердження процеси організації бухгалтерського обліку</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Планування процесу організації бух. обліку на малому підприємстві	Власник, головний бухгалтер	Визначення найбільш ефективної допустимої комбінації всіх елементів, складових і заданих параметрів організаційної системи бух. обліку	Положення про організацію бухгалтерського обліку на малому підприємстві

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4
Впровадження запланованої схеми організації бух. обліку на малому підприємстві	Головний бухгалтер	Практична реалізація обраної моделі та встановлення взаємозв'язків вибраних елементів організаційної системи бухгалтерського обліку	Наказ про облікову політику малого підприємства Схема документообігу Посадові інструкції працівників облікової служби (бухгалтера)
Оцінка і контроль організації бухгалтерського обліку на малому підприємстві	Власник менеджмент	Оцінка запланованого рівня ефективності організаційної системи та її порівняння з понесеними витратами, оцінка досягнення запланованих завдань, проведення коригуючих дій зі зміни окремих елементів, складових або параметрів організації бухгалтерського обліку	Розробка та прийняття змін до Положення про організацію бухгалтерського обліку на малому підприємстві, розробка схеми документообігу, посадових інструкцій облікових працівників

Джерело: узагальнено автором на основі [24]

На нашу думку система облікового забезпечення формування фінансової звітності має бути такою, щоб забезпечувати оптимальну економічність даних про збирання і обробку даних, а також забезпечити максимальну ефективність праці виконавців. Інструментом реалізації цього може бути належним чином сформована облікова політика підприємства (додаток А).

Відповідно до МСБО 1 при «виборі та застосуванні відповідної облікової політики необхідно керуватись принципами обачності, превалювання сутності над формою та суттєвості».

Вивчивши матеріали організації обліку ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ», наукові та фахові статті, пропонуємо наступну структуру Наказу про облікову політику малого підприємства:

У загальних положеннях розкрити основні відомості про підприємство: форма власності, організаційно-правова форма, відомості про державну реєстрацію, місцезнаходження, наявність філій (представництв), види діяльності, наявність ліцензій або патентів, середньооблікова чисельність працівників та інше.

Організація облікового процесу слід висвітлити у першому розділі Наказу. Де визначити загальні питання організаційної структури бухгалтерії, обрати форму організації бухгалтерського обліку на підприємстві; визначити перелік внутрішніх інструкцій, стандартів, положень; тощо.

У другому розділі потрібно розкрити методику та порядок ведення облікового процесу. Визначаються методи ведення бухгалтерського обліку, які суттєво впливають на оцінку і прийняття рішень користувачами бухгалтерської звітності. До них відносять: межа суттєвості; строки проведення інвентаризації; методи нарахування амортизації необоротних активів; визнання доходів та витрат від реалізації послуг; за елементами витрат; за видами послуг; за статтями калькуляції; з використанням рахунків класу 8 та 9, або тільки 9.

В розділ III, який може називатися розділом Технічного забезпечення облікового процесу, повинна відображатися наступна інформація:

- робочий план рахунків або зазначається інформація, що підприємство не використовує план рахунків при відображенні господарських операцій в бухгалтерському обліку;
- перелік первинних документів і облікових реєстрів;
- форма ведення бухгалтерського обліку;
- правила документообігу та технології обробки облікової інформації;
- склад і порядок подання фінансової звітності.

І нарешті в додатках: робочий план рахунків; графік документообігу; перелік первинних документів і облікових реєстрів, тощо [39].

Вважаємо, що формування облікової політики в контексті облікового забезпечення формування фінансової звітності на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» це не тільки сукупність способів і методів ведення бухгалтерського обліку, а насамперед ефективність управління обліковими процесами та прийняття управлінських рішень. Що безпосередньо пов'язано із чисельністю працюючих, обсягами наданих послуг, системою оподаткування, формою бухгалтерського обліку тощо.

Вплив облікової політики на забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» показано на рис. 2.2.

Рис. 2.2 Схема формування облікової політики при забезпеченні формування фінансової звітності

Джерело: на основі [26,29]

Дослідження показало, що формування складових облікової політики на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» повинно проходити із дотриманням певних принципів:

- формування облікової політики з позиції врахування розміру підприємства і масштабів його діяльності;
- дотримання цілісності, тобто оптимальне поєднання вибраних елементів в єдину цілісну структуру;
- включення більшої кількості елементів та складових, що формують облікову політику підприємства.

Власний підхід до оцінювання якості та рівня відповідності облікової політики запитам її користувачів для ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ», базується на стратегії розвитку підприємства, тобто організація облікового процесу повинна забезпечити розвиток суб'єкта господарювання методами бухгалтерського обліку, їх взаємозв'язок представлено на рис. 2.3.

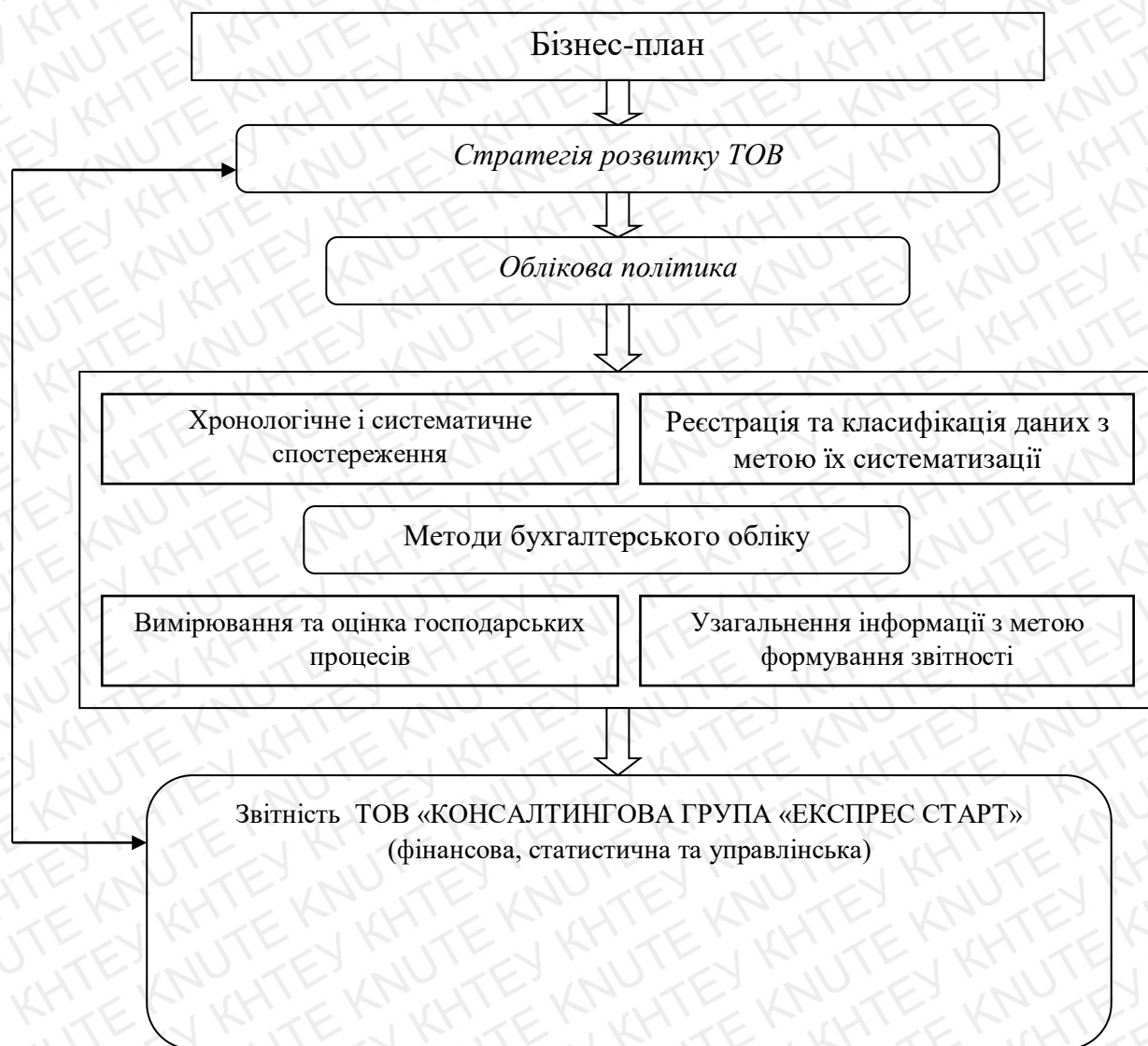

Рис. 2.3 Схема реалізації стратегії розвитку ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» в контексті із організацією обліку для забезпечення формування фінансової звітності

Джерело: власна розробка на основі [25].

Як бачимо із рис.2.3, на формування стратегії розвитку ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» значний вплив має інструментарій бухгалтерського обліку (облікова політика, методи бухгалтерського обліку та звітність, в тому числі фінансова).

Важливим інструментом спрощеної організації бухгалтерського обліку на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» є право самостійного вибору одного з двох планів рахунків – спрощеного або загального.

2.2. Розкриття інформації в статях фінансової звітності підприємств ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

Фінансова звітність відображає достовірну і повну інформацію про процеси (операції, події), які можуть впливати на прийняття управлінських рішень. Крім того, завдяки показникам цієї звітності можна дати обґрунтовану оцінку минулим, поточним і майбутнім господарським подіям. Система інформаційного забезпечення обґрунтування та прийняття рішень являє собою безперервний та цілеспрямований добір необхідних інформаційних показників, що використовуються для здійснення оцінки, аналізу, планування, а також підготовки відповідних управлінських рішень за всіма напрямками фінансово-господарської діяльності підприємства.

У процесі поточного та оперативного управління фінансовою діяльністю підприємства використовується внутрішня бухгалтерська звітність, показники якої характеризують склад і величину витрат, доходів і фінансових результатів окремих підрозділів підприємства. Формування системи показників внутрішньої бухгалтерської звітності здійснюється за даними бухгалтерського обліку.

Фінансова інформація нормативно-планового характеру – це система, показники якої дозволяють здійснювати поточний та оперативний контроль за фінансовою діяльністю. До складу цього блоку включаються дані фінансових планів, внутрішні нормативи, що регулюють фінансовий розвиток підприємства.

Центральне місце в системі інформаційного забезпечення належить бухгалтерській фінансовій звітності, показники якої характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства. Інформація бухгалтерської фінансової

звітності використовується заінтересованими користувачами в процесах фінансового аналізу, планування та розробки фінансової стратегії та тактики по основним напрямкам господарської діяльності.

Тобто, бухгалтерська фінансова звітність, ґрунтуючись на узагальнених даних бухгалтерського обліку, виступає ланкою зв'язку між підприємством із зовнішнім середовищем.

Схематично процес складання річного звіту на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» можна представити у вигляді граф сіткового графіка (рис. 2.4).

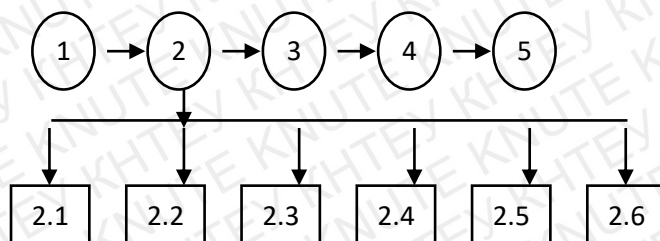

Рис. 2.4 Сітковий графік складання річної звітності підприємства

Джерело: власна розробка на основі [25].

Етап 1 — підготовчий. Складається з наступних операцій: розробляється графік складання річного звіту, що затверджується наказом керівника підприємства; початок робіт зі складання річного звіту вказується в даному наказі.

Етап 2 — річна інвентаризація. Перед складанням річного звіту на підприємстві повинні бути обґрунтовані результати ретельно проведеної інвентаризації, статті активу і пасиву балансу. За допомогою інвентаризації перевіряють правильність даних поточного обліку і виявляють помилки, допущені в обліку; враховують невраховані господарські операції, контролюють схоронність тих або інших господарських засобів у матеріально відповідальних осіб.

Етап 2.1 — інвентаризація основних засобів, нематеріальних активів.

Етап 2.2 — інвентаризація товарно-матеріальних цінностей.

Етап 2.3 — інвентаризація витрат майбутніх періодів, резервів майбутніх витрат й платежів.

Етап 2.4 — інвентаризація витрат;

Етап 2.5 — інвентаризація грошових коштів;

Етап 2.6 — інвентаризація інших засобів та джерел.

Етап 3 — уточнення поточних даних провадиться в грудні місяці.

Етап 4 — складання звітних форм річної звітності.

Етап 5 – завершальні роботи (передача річного звіту до відповідних органів).

Методологія складання фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва визначена П(С)БО 25, норми якого застосовуються суб'єктами малого підприємництва, які визнані такими відповідно до чинного законодавства, і представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності.

Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату.

Формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» Баланс (Звіту про фінансовий стан) в умовах інформаційних потреб користувачів приведено в табл.2.2.

Таблиця 2.2

**Формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА
«ЕКСПРЕС СТАРТ» в умовах інформаційних потреб користувачів (Баланс
(Звіту про фінансовий стан)**

Стаття балансу	Код рядка	Зміст статті	Сальдо рахунків спрощеного Плану (загального Плану)
1	2	3	4
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010		
- первісна вартість	1011	Вартість основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, об'єктів інвестиційної нерухомості	10
- знос	1012	Знос активів	13 (13)

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4
Інші необоротні активи	1090	Довгострокова дебіторська заборгованість, інші необоротні активи	18
Усього за розділом 1	1095		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	Вартість дебіторської заборгованості за послуги	37
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	Сума дебіторської заборгованості казначейських, фінансових і податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за розрахунками з тимчасової непрацевдатності	64 (64, 65)
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Сума іншої поточної дебіторської заборгованості	37
Гроші та їх еквіваленти	1165	Грошові кошти в касі, на рахунках в банку, в дорозі, грошові документи в національній та іноземній валюті	30, 31

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4
Інші оборотні активи	1190	Інші оборотні активи (вартість грошових документів, дебетове сальдо рахунків податкових зобов'язань та розрахунків за податками і платежами)	дебетове сальдо 643, 64
Усього за розділом II	1195		
ПАСИВ			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	Сума зареєстрованого статутного (пайового) капіталу	40
Додатковий капітал	1410	Сума дооцінки необоротних активів, вартість безоплатно отриманих необоротних активів	41
Усього за розділом I	1495		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	Поточні зобов'язання перед банком	60
Поточна кредиторська заборгованість за послуги	1615	Кредиторська заборгованість за послуги, включаючи забезпечену векселями	68
розрахунками з бюджетом	1620	Поточні зобов'язання за всіма видами платежів до бюджету	64
розрахунками з оплати праці	1630	Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці	66
Доходи майбутніх періодів	1665	Доходи майбутніх періодів	69
Інші поточні зобов'язання	1690	Поточні зобов'язання, за одержаними авансами, заборгованість засновникам у зв'язку із розподілом прибутку, заборгованість пов'язаним сторонам	68 (67, 68 - 68 – за мінусом банківських процентів)
Усього за розділом III	1695		
Баланс	1900		

Джерело: власна розробка на даних ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період. Формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» Звіт про

фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) в умовах інформаційних потреб приведено в табл.2.3.

Таблиця 2.3

**Формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА
«ЕКСПРЕС СТАРТ» в умовах інформаційних потреб користувачів Звіт про
фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)**

<i>Стаття балансу</i>	<i>Код рядка</i>	<i>Зміст статті</i>	<i>Оборот рахунків спрощеного Плану (загального Плану)</i>
Чистий дохід (виручка) від реалізації послуг	2000	Виручка від реалізації	Кт 70
Інші операційні доходи	2120	Доходи від операційної оренди, операційних курсових різниць, реалізації оборотних активів, відшкодування раніше списаних активів	Кт 74 відповідний субрахунок (Кт 71)
Інші доходи	2240	Дивіденди, відсотки, доходи від участі в капіталі, від реалізації необоротних активів, неопераційних курсових різниць, дохід від реалізації фінансових інвестицій	Кт 74 відповідний субрахунок (Кт 72, 73, 74, 75)
Разом доходи	2280	р.2000 + р.2120 + р.2240	-
Собівартість реалізованих послуг	2050	Собівартість реалізованих послуг	Дт 90
Інші витрати	2270	Витрати на сплату відсотків, втрати від уцінки необоротних активів	Дт 96 (Дт 95, 96, 97, 99)
Разом витрати	2285	р.2050 + р.2180 + р.2270	-
Фінансовий результат до оподаткування	2290	р.2280 - р.2285	-
Податок на прибуток	2300	Сума податку на прибуток за звітний період	Дт 96
Чистий прибуток (збиток)	2350	р.2290 - р.2300	

Джерело: власна розробка на даних ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

Правильність складання бухгалтерського звіту може бути перевірена порівнянням відповідних показників.

Строки подання фінзвітів за формою, встановленою П(С)БО 25. Згідно з ним, Спрощений фінансовий звіт подається до органів статистики раз на рік (тобто як річну фінансову звітність).

2.3. Облікове забезпечення внутрішньої звітності для управління підприємством

Дослідження показало, що ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ», поки що не формує форми внутрішньої звітності, тому розглянемо її впровадження в господарську діяльність як напрями вдосконалення.

Підготовка деталізації щодо показників витрат і доходів, управління якими здійснюється, обумовлена раціональністю організації процесу підготовки такої інформації. Прийняття рішень щодо здійснення придбання ресурсів та виконання послуг з урахуванням необхідного рівня прибутковості передусім базується на даних обліку. Тому наявність адекватної запитам управління підприємством системи бухгалтерського обліку забезпечує можливість проведення якісної оцінки ефективності господарської діяльності, контролювати процес її виконання, здійснювати планові розрахунки з урахуванням набутого досвіду. Бухгалтерський облік є важливою інформаційною базою для управління прибутковістю за результатами діяльності відповідних напрямків надання послуг підприємством.

Одним із факторів відсутності або неефективної господарської діяльності на рівні підприємства є відсутність інформації у керівництва щодо наслідків виконання того чи іншого договору чи надання послуг. Відповідно, активізація пошуків підвищення ефективності господарювання можлива за наявності достовірних даних про доходи та витрати за результатами господарської діяльності підприємства з метою управління рівнем прибутковості підприємства і досягнення конкретних цілей соціального та (або) виробничого характеру.

Передбачена Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» самостійність вітчизняних підприємств у визначенні форми й порядку організації бухгалтерського обліку, зокрема внутрішньогосподарського (управлінського), передбачає залежно від цілей управління можливість вибору форми обліку, порядку і способу реєстрації, узагальнення й аналізу інформації, звітності та контролю господарських операцій [29].

Змістовне наповнення, порядок складання і подання внутрішньої звітності на є особливими елементами організації бухгалтерського обліку для управління, оскільки така звітність повинна містити інформацію, призначену для управління

процесами, що відбуваються на підприємстві. Як відзначає проф. Ф.Ф. Бутинець, інформаційна система управлінського обліку має бути надійною (з точки зору достовірності інформації), еластичною (з точки зору адаптації), відкритою (з точки зору інтеграції), продуктивною і ефективною (з точки зору співвідношення витрат і результату), а також своєчасною.

Як відомо форми внутрішньої управлінської звітності на малому підприємстві повинні бути максимально простими, універсальними та уніфікованими для можливості їх використання відповідно до потреб в різних часових періодах. Керівництво підприємства має бути сприятливе до впровадження нових варіантів здійснення господарської діяльності, зважаючи на можливу загрозу існуючій діяльності.

На наш погляд інформація, що накопичується і використовується управлінням, повинна містити поточні дані за центрами відповідальності і бути засобом планування майбутніх витрат і відповідних доходів, а також джерелом інформації для ефективності діяльності.

Підхід, відповідно до якого внутрішня управлінська звітність повинна складатися для задоволення інформаційних потреб на всіх рівнях підприємства шляхом надання інформації про витрати, доходи та фінансові результати як у вартісних, так і кількісних показниках, які забезпечують оцінку і контроль, прогнозування і планування діяльності структурних підрозділів і відповідальних осіб.

Мінімальний обсяг звітних форм повинен включати:

- накопичені відомості за структурними підрозділами підприємства – центрами відповідальності;
- зведення – відомості про маржинальний дохід як різницю між доходом від реалізації послуг і змінними витратами за результатами наданих послуг, на конкретну дату;
- підсумкові звіти – звітність, в якій представлені інформацію про маржинальний дохід за видами послуг відповідно до статей бюджетів за певний період.

Системою організації документообороту на підприємстві повинно бути врегульовано строки, відповідальні особи та форми внутрішньої управлінського обліку щодо маржинального доходу. Зокрема, такими формами можуть бути: таблична, що забезпечує швидке сприйняття інформації за наявності у користувача відповідного рівня економічних знань; графічна – забезпечує наочність подання даних за обмеженої кількості показників; текстова – письмове пояснення інформації.

У процесі планування дані фінансової звітності використовуються для обґрунтування цілей і напрямів роботи, формування базових та моделювання планових показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

На стадії організації роботи вона впливає на процес збору первинних даних про факти господарського життя, методи й процедури їх обробки у системі фінансового обліку. Відбувається деталізація завдань, процесів, окреслення інформаційних вимог на виробничому рівні і щодо функцій працівників облікової служби. Також фінансова звітність є засобом стимулювання і обмеження фінансової політики менеджменту. З її використанням здійснюють моніторинг, контроль, аналіз й оцінку досягнутих результатів та адекватні коригувальні дії.

Аналітичний процес, який лежить в основі прийняття управлінських рішень, передбачає використання різноманітної інформації та даних. В залежності від тих чи інших потреб та можливостей отримання користувачами інформації, що необхідна для прийняття обґрунтованих рішень, існують різні її джерела. Очевидно, що бухгалтерська фінансова звітність містить значний обсяг інформації.

Концептуальні основи рекомендованого для підприємства ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ», управлінського обліку з метою складання фінансової звітності узагальнені в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Концептуальні основи рекомендованого для підприємства ТОВ
«КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» управлінського обліку з
метою складання фінансової звітності**

Ознаки	Характеристика
Користувачі	Внутрішні
Відкритість даних	Комерційна таємниця
Об'єкт обліку та звітності	Надання послуг
Мета обліку	Надання інформації керівництву з окремих питань виконання та моніторингу виконання договорів
Вид відповідальності	Дисциплінарна
Елементи методу обліку	Документування, інвентаризація розрахунків, оцінка, калькулювання, рахунки й подвійний запис, баланс і узагальнення даних на звітну дату
Використання вимірників	Вартісні, кількісні, якісні, трудові

Джерело: власна розробка на основі [26]

Вважаємо, що без калькуляції собівартість послуг, неможливо буде виконати правило, що витрати визнають витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Адже одночасно з визнанням доходу від реалізації послуг можна буде списати витрати, пов'язані з отриманням такого доходу, так як ці витрати формують склад собівартості таких послуг. Тому собівартість послуг — це вартісний вираз витрат підприємства, понесених для надання послуг (амортизація основних засобів, зарплата працівників, що безпосередньо задіяні в наданні послуг, інші витрати на надання послуг).

Собівартість реалізації послуг складається з: виробничої собівартості послуг; нерозподілених загальновиробничих витрат; наднормативних виробничих витрат [26].

Витрати, що формують собівартість послуг, відображають одночасно з доходом, отриманим від реалізації цих послуг. У таблиці 2.8. наведемо умовний приклад із формування собівартості консалтингових послуг (бізнес-планування) на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».

Таблиця 2.8

**Облік витрат, що формують собівартість консалтингових послуг
(бізнес-планування)**

ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн
1	2	3	4	5
1	Використано матеріали для надання послуг	23	20	5 000
2	Використано послуги сторонніх організацій, для формування (надання) власної послуги (виконання робіт)	23	68	8 000
3	Нараховано зарплату працівникам, які надають послуги	23	66	24 000
4	Нараховано премію працівникам, які надають послуги	23	66	10 000
5	Нараховано ЄСВ на зарплату працівників, які надають послуги	23	65	7 480
6	Нараховано резерв відпусток за працівниками, які надають послуги	23	471	4 200
7	Відображено витрати на оренду основних засобів, прямо задіяних у наданні послуг	23	68	6 000
8	Нараховано амортизацію на основні засоби, які задіяні в наданні послуг	23	13	1 500
9	Віднесення до виробничої собівартості змінних загальновиробничих витрат	23	91	4 000
10	Віднесення до виробничої собівартості розподілених постійних загальновиробничих витрат	23	91	1 000
11	Віднесення до собівартості реалізації нерозподілені постійні загальновиробничі витрати	903	91	2600

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5
12	Отримано передоплату за послуги (для спощення п-я не є платником ПДВ)	311	68	100 000
13	Надано послуги	361	703	90 000
14	Списано собівартість наданих послуг	903	23	68 180
15	Відображено залік зобов'язань	68	36	100 000

Джерело: власна розробка на основі умовних даних

У цьому аспекті варто взяти до уваги, що витрати, які потрапляють до собівартості послуг, акумулюють на рахунку 23 «Виробництво» (з відкриттям субрахунків для аналітичного обліку за видами послуг). Маємо підкреслити що для послуг на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» не притаманні залишки «незавершеного виробництва» на рахунку 23. Правила визнання доходу від реалізації послуг визначено у п.п. 10–14 П(С)БО 15 виходячи зі ступеня їх завершеності. Так, наприклад, це можуть бути прямі витрати на надання послуг, які не можна віднести на конкретний вид (чи замовлення), і, відповідно, вони розподіляються. Скажімо, аудиторі були задіяні кожен своїм проектом, а оцінщика залучали до всіх проектів. Тоді зарплата аудиторів потрапляє до собівартості (рахунок 23), а ось зарплата оцінщика, яку конкретно віднести до певного проекту не можна, опиняється у загальновиробничих (на рахунок 91).

Вважаємо, що для формування внутрішньої звітності, варто зробити аналіз доходів та витрат ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ», їх співвідношення та визначення фінансового результату. По суті, для цілей управління, бухгалтером має бути сформовано деталізований звіт про фінансові результати діяльності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ». Відтак, використовуючи форму 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), пропонуємо підприємству, яке змушене диверсифікувати свою

діяльність, використовувати форму внутрішньої звітності на основі «Звіт про фінансові результати для цілей управління», яку представлено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Звіт
про фінансові результати для цілей управління, тис. грн

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Чистий дохід від реалізації послуг	2000	100,4	76,5
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	20001	20,1	0,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(60,3)	(45,4)
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	20501	(10,6)	(0,00)
Валовий: прибуток	2090	39,7	31,1
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	20901	9,6	0,00
збиток	2095	()	()
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	20951	()	()
Інші операційні доходи	2120	52,0	33,00
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	21201	18,0	0,00
Адміністративні витрати	2130	(30,0)	(22,0)
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	21301	(5,0)	(0,0)
Витрати на збут	2150	(15,0)	(3,0)
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	21501	(14,0)	(0,0)
Інші операційні витрати	2180	(2,3)	(1,4)
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	21801	(1,2)	(0,00)
Фінансовий результат від операційної діяльності: <i>прибуток</i>	2190	44,4	37,7
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	21901	7,4	0,00
збиток	2195	()	()
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	21951	()	()
Фінансовий результат до оподаткування: <i>прибуток</i>	2290	44,4	37,7
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	22901	7,4	0,00
збиток	2295	()	()
<i>в т. ч. новоствореного продукт</i>	22951	()	()

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	8,0	6,8
в т. ч. новоствореного продукт	23001	1,3	0,00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	36,6	30,5
в т. ч. новоствореного продукт	23501	6,0	0,0
збиток	2355	()	()
в т. ч. новоствореного продукт	23551		

Джерело: узагальнено на основі [26]

Запропонована форма звітності дозволить проводити внутрішнім користувачам оцінку ефективності новоствореного продукту, тобто розрахувати прибутковість діяльності від здійснення диверсифікації. Зокрема, відображення суми доходу від реалізації нового продукту та його питомої ваги в структурі доходів ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ», дозволить оцінити участь реалізації новоствореного продукту у формуванні доходів підприємства. Враховуючи зміну рівня доходів від реалізації новоствореного продукту в залежності від його життєвого циклу, менеджмент підприємства може прийняти рішення щодо скорочення чи розширення обсягів діяльності з новоствореним продуктом.

Висновки за розділом 2

Зроблене дослідження сучасного стану та удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» дозволяє зробити такі висновки. Розглянуто організацію обліку на малому підприємстві для забезпечення формування фінансової звітності. Крім того розкрито основні етапи облікового процесу на підприємстві та структурно-логічну схему розкриття змісту його облікової політики, де ключову роль відводиться власнику підприємства, який ініціює

розробку облікової політики та забезпечує захист своїх інтересів через реалізацію процедури вибору суб'єкта формування.

Узагальнено розкриття інформації в статях фінансової звітності підприємства, так формування та представлення фінансової звітної інформації здійснюється у кілька етапів. Процедури, які передують заповненню форм фінансової звітності, становлять впорядковану сукупність дій та методологічних прийомів, дотримання яких дасть змогу безпосередньо приступити до складання фінансової звітності. З одного боку основний зміст характеристики майнового та фінансового стану підприємства можна побачити у Балансі (Звіт про фінансовий стан). З іншого боку Звіт про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) – це звітний бухгалтерський документ, у якому підсумовуються доходи і витрати звітного періоду.

Охарактеризовано облікове забезпечення внутрішньої звітності для управління підприємством, використовуючи форму 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), запропоновано підприємству, яке змушене диверсифікувати свою діяльність, використовувати форму внутрішньої звітності на основі «Звіт про фінансові результати для цілей управління».

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності для управлінських рішень ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

Проведене дослідження підтверджує, що напрямом удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» є складання фінансової звітності за МСФЗ для МСП (малими та середніми підприємствами). Як відомо ця робота потребує певних (значних) матеріальних витрат на найм висококваліфікованих фахівців обліку, удосконалення облікової системи підприємства та її складових елементів (робочого плану рахунків, схеми документообігу, структури бухгалтерії) та ін. Тому додаткові витрати від складання фінансової звітності за МСФЗ для МСП повинні бути співставленні з отриманням додаткових доходів, які може отримати мале підприємство у майбутньому, тобто виходити з принципу «витрати-вигоди» (економічності).

До основних вигод яке отримує ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» від застосування міжнародних стандартів (МСФЗ для МСП) можуть бути віднесені:

- використання МСФЗ для МСП формує зрозумілу, якісну та прозору фінансову звітність, в тому числі закордоном;
- застосування міжнародних стандартів при формуванні фінансової звітності задовольняє інформаційні вимоги основних користувачів невеликих підприємств (банки, постачальники, кредитно-рейтингових агентства, кредитори, інвестори, власники, податкові органи, державні установи);
- складання якісної і порівняної фінансової інформації сприяє формуванню довгострокових ділових зв'язків, від яких залежить стабільна діяльність підприємства [57, с. 75].

До головної причини, щодо невпровадження спрощених стандартів на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» слід віднести, те що на

підприємстві вважають, що застосування МСФЗ для МСП коштуватиме товариству додаткових фінансових витрат і витрат часу, які будуть значно більшими, ніж очікувалось, так як на даний час підприємство самостійно не зможе скласти звітність за міжнародними стандартами, що змусить їх залучати аудиторів і експертів, послуги яких потрібно додатково оплачувати, а також те що складання звітності за міжнародними стандартами не звільняє від складання звітності за національними стандартами та податкової звітності, що надто обтяжливо, особливо для товариства. Однак відомо, що малі підприємства за бажанням можуть використовувати МСФЗ для МСП, закріпивши відповідне рішення в наказі про облікову політику, однак в такому випадку підприємство втрачає право застосовувати П(С)БО 25 та зобов'язане переходити на складання звітності за НП(С)БО 1 [9].

В процесі проведеного дослідження було виявлено що до основних принципів складання фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» з метою використання в процесі прийняття управлінських рішень можна віднести: зрозумілість що означає, що облікова інформація, яка надається у фінансових звітах, повинна бути дохідлива і розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації. Крім того вона повинна бути доречною що значає, що фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами та дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому.

Результати аналізу наявності дефіцитності внутрішньої облікової інформації, яка міститься в показниках фінансової звітності малих підприємств, для розрахунку контрольованих показників управління бізнесом наведено в табл.3.1.

Таблиця 3.1

Результати аналізу наявності / дефіцитності внутрішньої облікової інформації, яка міститься в показниках фінансової звітності малого підприємства, для розрахунку контрольованих показників управління бізнесом

Об'єкт управління	Показники, що використовуються	Необхідні дані	Можливість отримання на основі існуючої фінансової звітності малого підприємства		
			Щодня	Щомісяця	Квартально, щорічно
1	2	3	4	5	6
Активи	період обороту запасів	Залишки товарних запасів, дебіторської заборгованості, обсяги основних засобів, поточних зобов'язань, оборотних активів, операційні доходи та витрати	-	+	+
	період обороту ДЗ				
	фондовіддача				
	витратомітскість ОФ				
	коефіцієнт загального покриття				
рівень участі запасі ТМЦ у покритті зобов'язань					
Капітал	період обороту КЗ	Обсяги пасивів підприємства за видами, фінансові витрати	-	+	+
	частка позикових коштів, інвестована в НА				
	показник фінансової автономії;				
	коефіцієнт маневреності;				
коефіцієнт заборгованості					

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
Грошові потоки	співвідношення позитивного та від'ємного грошового потоку	Обсяги позитивного та видаткового грошового потоку за: - видами діяльності; - статтями доходів і витрат; - за проектами; - за центрами фінансової відповідальності	-	-	-
	рівень ЧГП у валовому грошовому потоці				
	частка чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності в загальному ЧГП				
	NPV;				
	рівень ефективності роботи фінансової служби				
Фінансові результати	рентабельність реалізації;	Доходи та витрати за видами діяльності, статтями, проектами та центрами відповідальності	-	-	+
	рентабельність витрат				
	рентабельність іншої діяльності				
	рентабельність власного капіталу				

Джерело: узагальнено за даними: [8]

Таким чином, ми бачимо, що існуючі показники в межах форм фінансової звітності малих підприємств не дозволяє в повній мірі здійснити наповнення необхідною інформацією для організації процесів прийняття управлінських рішень. Зокрема, відсутнім є покриття по таким стратегічно важливим напрямкам менеджменту як контроль грошових потоків та фінансових результатів. Тому, з метою вирішення наведеної проблеми, поряд з використанням звичайної фінансової звітності малих підприємств пропонується здійснювати впровадження оперативних звітів, приклад оперативного звіту наведена у таблицях 3.2 та 3.3.

Таблиця 3.2.

**Запропонована форма оперативного Балансу для малого підприємства
ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» згідно з вимогами
МСФЗ**

1	2
I. Необоротні активи	I. Власний капітал
Основні засоби за залишковою вартістю Нематеріальні активи Інвестиції в асоційовані підприємства Інші активи	Випущений капітал Нерозподілений прибуток (збиток) Резерви
Разом за розділом I	Разом за розділом I
II. Оборотні активи	II. Довгострокові зобов'язання
Запаси: · виробничі запаси; · куплені товари та напівфабрикати; · готова продукція	Довгострокові кредити банків Відстрочені податкові зобов'язання Інші довгострокові зобов'язання
Поточні біологічні активи Дебіторська заборгованість Грошові засоби та їх еквіваленти Поточні фінансові інвестиції	Разом за розділом II III. Поточні зобов'язання Короткострокові кредити банків Кредиторська заборгованість Поточні зобов'язання з: · оплати праці; · податкових платежів Інші поточні зобов'язання
Разом за розділом II	Разом за розділом III
Баланс	Баланс

Наведена у таблиці форма Балансу для ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» містить, на наш погляд, необхідні елементи для ведення бухгалтерського обліку.

Таблиця 3.3.

**Запропонована форма Звіту про фінансові результати для малого підприємств
(ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»
за 2019 р.)**

Статті	За звітний період (2019)	За попередній період (2018)
1	2	3
Чистий дохід від реалізації	262,3	316,9

Продовження таблиці 3.3.

1	2	3
Інші види доходу, у тому числі прибуток від участі в капіталі	382,7	243,2
Собівартість реалізації	403,4	341,0
Операційні витрати:		
– витрати на збут;		
– адміністративні витрати	243,1	247,9
Інші витрати		
Сума податків, що підлягають сплаті		
Валовий прибуток	-141,1	-24,1
Чистий прибуток (збиток)	-1,5	-28,8

Наша точка зору збігається з думку науковців, що формування достатнього обсягу інформації для управлінського апарату та його представлення внутрішнім користувачам в необхідній для сприйняття формі повинно відбуватися в рамках управлінського обліку.

3.2. Заходи удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

Згідно з поглядами науковців та практиків фінансова звітність підприємства, незалежно від застосовуваних стандартів бухгалтерського обліку (національних чи міжнародних) повинна надавати достатній рівень економічної інформації її користувачам.

Більшість науковців вважають, що незалежно від розміру малого підприємства управлінський облік має бути впроваджено, але він повинен:

- носити інтегрований характер: поєднувати елементи оперативного та стратегічного характеру;
- формуватися в рамках бухгалтерського обліку з метою більш детального розкриття інформації для користувачів;

- функції управлінського обліку повинен виконувати не окремий підрозділ, а їх виконання має бути розподілено між окремими виконавцями, що будуть створювати прості звітні форми для керівництва підприємства.

На формування управлінського обліку та склад управлінської звітності малого підприємства впливає ряд внутрішніх факторів, основними з яких є:

- структура системи управління;
- форма організації бухгалтерського обліку;
- потреби внутрішніх користувачів в інформаційному забезпеченні та складність інформаційних потоків;
- політика підприємства щодо управління витратами [3, 11].

Як відомо головними об'єктами управлінського обліку є витрати, доходи і фінансові результати підприємства, попередньо відображені в фінансовому обліку. В управлінському обліку витрати перегруповуються за цільовим призначенням, тобто за видами замовленнями, процесами, центрами відповідальності, сферами діяльності тощо.

Маємо підкреслити, що визначення складу та форм управлінської звітності для працівників управлінського апарату ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» вимагає дотримання наступних вимог:

- чітке визначення функціональних обов'язків кожного працівника управлінського апарату;
- дослідження характеру та складності управлінських рішень в рамках власних функціональних обов'язків кожного працівника управлінського апарату;
- формування обсягу та виду необхідної інформації для прийняття управлінських рішень в межах власної діяльності та для інших структурних підрозділів;
- формування необхідної інформації для проведення аналізу ефективності використання ресурсів підприємства (матеріальних, енергетичних, фінансових та ін.) [3, 11].

Відповідно до їх цільового призначення до елементів облікової політики на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» щодо управлінського обліку можна виділити:

- системи обліку витрат;
- методи обліку витрат та калькулювання собівартості виконаних замовлень (позамовний, нормативний);
- перелік центрів витрат та сфер відповідальності;
- перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат;
- бази розподілу загальновиробничих витрат (обсяг діяльності, заробітна плата, години роботи, прямі витрати та ін.);
- робочий план рахунків щодо доходів, витрат та фінансових результатів;
- перелік реєстрів управлінського обліку;
- перелік бюджетів доходів та витрат;
- склад та форми управлінської звітності, строки та порядок її подання.

На наш погляд склад елементів управлінського обліку щодо доходів, витрат та фінансових результатів на ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» повинен знайти відображення в Наказі про облікову політику за розділами - загальні положення, організація, методика, технічне забезпечення та додатки. (табл. 3.4). [31, с. 17].

Таблиця 3.4

Елементи управлінського обліку по розділах Наказу про облікову політику

<i>Розділ Наказу про облікову політику</i>	<i>Елементи управлінського обліку</i>
<i>1</i>	<i>2</i>
Розділ I. Організація облікового процесу	Основні напрямки господарської діяльності, види продукції, центри фінансової відповідальності та управління, місця виникнення витрат та основні їх види, вивчення стану цих об'єктів, визначення відповідальних за ведення управлінського обліку, їх обов'язки та відповідальність

Продовження таблиці 3.4

1	2
Розділ II. Методика та порядок ведення облікового процесу	Облік витрат (з використанням рахунків класів 0-9; система обліку витрат (за повними); метод обліку витрат та калькулювання собівартості послуг (позамовний, по передільний, нормативний); перелік центрів витрат та сфер відповідальності; перелік об'єктів (носіїв) витрат; перелік і склад статей калькуляції; перелік і склад змінних і постійних загальнопромислових витрат; бази розподілу загальнопромислових витрат (години роботи,); методи обліку доходів
Розділ III. Технічне забезпечення облікового процесу	Робочий план рахунків щодо доходів, витрат та фінансових результатів; перелік реєстрів управлінського обліку; перелік бюджетів доходів та витрат; склад та форми управлінської звітності, строки та порядок її подання.
Додатки	Робочий план рахунків доходів, витрат та фінансових результатів; графік документообігу управлінських документів; перелік форм управлінської звітності та ін.

Джерело: узагальнено за даними: [8]

Безперечно, що в сучасних умовах мале підприємство, повинна бути рентабельним, що визначається конкурентоспроможністю наданих послуг і значною мірою залежить від ефективної системи управління. Крім того розміри малого підприємства впливають на склад управлінського персоналу. Чим більший склад управлінського апарату, тим більші обсяги економічної інформації та управлінської звітності потрібні для системи управління.

Вважаємо, що наявність лише одного керівника та бухгалтера в складі управлінського апарату дозволяє побудувати обліково-інформаційні потоки в одному центрі управління, відтак весь обсяг обліково-аналітичної інформації, звітності формується для одного (або двох) користувачів. Навпаки розширення складу управлінського апарату вимагає формування складніших інформаційних потоків та визначення потреб користувачів в управлінській звітності, що потребує необхідності більш чіткого розподілу функціональних обов'язків та видів управлінської звітності для кожного працівника.

Висновки за розділом 3

Проведене дослідження удосконалення процесу облікового забезпечення формування фінансової звітності малого підприємства дозволяє зробити такі висновки.

В результаті аналізу дефіцитності внутрішньої облікової інформації, яка міститься в показниках фінансової звітності малого підприємства, для розрахунку контрольованих показників управління бізнесом обґрунтовано напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».

На наш погляд формування управлінського обліку та складання управлінської звітності з огляду на особливості функціонування підприємства малого бізнесу дозволили виділити основні фактори впливу на побудову ефективної системи управлінського обліку, визначити найбільш прийнятні методи управління витратами в рамках управлінського обліку, сформувані напрями облікової політики щодо управлінського обліку на рівні нормативного забезпечення суб'єктів господарювання та розробити форми управлінської звітності для аналітичного забезпечення діяльності та оцінки ефективності фінансово-господарської діяльності в умовах обмежених обсягів ресурсного забезпечення діяльності. Ми підтримуємо думку про те що основні принципи управлінського обліку, вимагають дотримання принципу економічності та врахування інформаційних потреб внутрішніх користувачів.

ВИСНОВКИ

У випускній кваліфікаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання формування та подання фінансової звітності малого підприємства.

Проведене дослідження показало наявність ряду недоліків у чинній методиці складання фінансової звітності суб'єктів малого бізнесу.

1. Проаналізовані теоретичні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства було досліджено теоретичні основи облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства, дало змогу виявити взаємозв'язок функцій бухгалтерського обліку виокремлено основні завдання, вирішення яких забезпечує зростання рівня інформованості управлінського апарату, об'єктивну оцінку досягнутих результатів та розробку стратегії подальшого розвитку малого підприємства.

2. В системі формування фінансової звітності малого підприємства було встановлено концептуальну основу облікового забезпечення в системі формування фінансової звітності малого підприємства, так згідно нормативно-правових актів та методичних рекомендацій малі підприємства можуть застосовувати декілька форм ведення бухгалтерського обліку з використанням реєстрів обліку, що мають відмінності в складі та формі відображення інформації. Обґрунтуванні підходи організації обліку при спрощеній системі та виділені характеристики принципів формування фінансової звітності, наведених у Національному П(С)БО 1 і вимог МСФЗ для МСП.

3. Зроблене дослідження сучасного стану та удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» дозволяє зробити такі висновки. Розглянуто організацію обліку на малому підприємстві для забезпечення формування фінансової звітності. Крім того розкрито основні етапи облікового процесу на підприємстві та структурно-логічну схему розкриття змісту його облікової політики, де ключову роль відводиться власнику підприємства, який ініціює

розробку облікової політики та забезпечує захист своїх інтересів через реалізацію процедури вибору суб'єкта формування.

4. Узагальнено розкриття інформації в статях фінансової звітності підприємства, так формування та представлення фінансової звітної інформації здійснюється у кілька етапів. Процедури, які передують заповненню форм фінансової звітності, становлять впорядковану сукупність дій та методологічних прийомів, дотримання яких дасть змогу безпосередньо приступити до складання фінансової звітності. З одного боку основний зміст характеристики майнового та фінансового стану підприємства можна побачити у Балансі (Звіт про фінансовий стан). З іншого боку Звіт про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) – це звітний бухгалтерський документ, у якому підсумовуються доходи і витрати звітного періоду.

5. Охарактеризовано облікове забезпечення внутрішньої звітності для управління підприємством, використовуючи форму 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), запропоновано підприємству, яке змушене диверсифікувати свою діяльність, використовувати форму внутрішньої звітності на основі «Звіт про фінансові результати для цілей управління».

6. В результаті аналізу дефіцитності внутрішньої облікової інформації, яка міститься в показниках фінансової звітності малого підприємства, для розрахунку контрольованих показників управління бізнесом обґрунтовано напрями удосконалення облікового забезпечення формування фінансової звітності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».

7. Для удосконалення облікового забезпечення формування звітності необхідно - формування управлінського обліку та складання управлінської звітності з огляду на особливості функціонування підприємства малого бізнесу дозволили виділили основні фактори впливу на побудову ефективної системи управлінського обліку, визначити найбільш прийнятні методи управління витратами в рамках управлінського обліку, сформувані напрями облікової політики щодо управлінського обліку на рівні нормативного забезпечення суб'єктів господарювання та розробити форми управлінської звітності для аналітичного забезпечення діяльності та оцінки ефективності фінансово-

господарської діяльності в умовах обмежених обсягів ресурсного забезпечення діяльності.

В наш час вітчизняні суб'єкти малого підприємництва складають за результатами своєї господарської діяльності дві форми фінансової звітності, зокрема, Баланс та Звіт про фінансові результати, розроблені на основі норм національних стандартів. Чинна методика формування фінансової звітності суб'єктів малого бізнесу має ряд недоліків. Вважаємо, що формування управлінського обліку та складання управлінської звітності суб'єкта малого бізнесу стає більш зрозумілішим для користувачів при прийнятті рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азьмук Н.А. Управління розвитком малого підприємництва на регіональному рівні: дис.... канд. ек. наук. : 08.02.03 / Надія Анатоліївна Азьмук. – К.: КНЕУ, 2003. – 212 с.
2. Алексеева А.В. Звітність підприємств : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Алексеева, А. П. Шаповалова, Г. В. Уманців; М-во освіти та науки України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т.- 2-ге вид., доповн. і переробл. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. - 367 с.
3. Аліфіренко А. Д. Проблеми впровадження бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами / А.Д. Аліфіренко // Управління розвитком. - 2013. - №5. - С. 135-137.
4. Андрієнко В. Поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського обліку / В. Андрієнко // Наука молода. – 2008. – № 9. – С. 153–157.
5. Банера Н. П. Бухгалтерський облік і фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва в контексті реформування податкової системи в Україні / Н. П. Банера // Наукові записки [Української академії друкарства] . - 2012. - № 2. - С. 67-71.
6. Баранова А.О. Аудит: навчальний посібник / А. О. Баранова, Т. А. Наумова., А.І. Кашперська. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 246 с.
7. Безверхий К. В. Деякі питання порядку складання вітчизняної фінансової звітності підприємств в контексті законодавчих змін / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля // Облік і фінанси. – 2013. – № 3 (61). – С. 26-28.
8. Білик М.Д., Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування. Монографія. – Київ: ТОВ «ПанТот», 2012. – 280 с.
9. Блинов А. Малое предпринимательство. Организационные и правовые основы деятельности: навч.-метод. посіб. / А. Блинов. – М.: 2012. – 336 с.
10. Бодня Т. В. Загальні вимоги щодо складання та подання фінансової звітності як джерела оцінки фінансового стану підприємства згідно з чинним

законодавством України / Т. В. Бодня // Управління розвитком. – 2012. - №4. – С. 89 – 92.

11. Бондарчук Н. В. Актуальні питання складання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва / Н. В. Бондарчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 2. – С. 42–45.

12. Боярова О. А. Особливості формування фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва / О. А. Боярова // Науковий вісник. - К., 2011. - Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». - С. 295-300.

13. Будько О. Особливості здійснення аудиту на малих підприємствах / О. Будько, Г. Запорожець // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 3. – С. 23–30.

14. Богуцька Л.Т. Актуальні питання підготовки фінансової звітності за МСФЗ: завдання та виклики сучасності / Л.Т. Богуцька // Економіка і суспільство, 2017. - №13. – С. 1302-1305

15. Бузак Н.І. Актуальні аспекти організації обліку суб'єктів малого підприємництва / Н.І. Бузак // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : зб. наук. праць. – Вип. 2 (26). – Житомир : ЖДТУ, 2013. - С. 3-15.

16. Бухгалтерський управлінський облік: [підручник для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, Н.М. Малюга, Л.В. Чижевська: [за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця]. – Житомир, ЖДТУ, 2004. – 564 с.

17. Варналій З.С. Малий бізнес України: проблеми становлення та перспективи розвитку / З.С. Варналій // Урядовий кур'єр. – 2011. - № 62-63.

18. Васильєва Л. М. Основи організації обліку на малих підприємствах [Електронний ресурс] / Васильєва Л. М., Бондарчук Н. В., Павлова Г. Є. // Інноваційна економіка.

19. Воронцова І.І. Особливості організації і методики аудиту активів малих підприємств / І.І. Воронцова, М.В. Готич // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки . - 2014. - Вип. 26. - С. 322-329.

20. Воськало В. І. Зміни у фінансовій звітності: підвищення якості та гармонізація із міжнародними стандартами / В. І. Воськало, Н. М. Воськало // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.10. – С. 175-180.
21. Міжнародні стандарти фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) : практич. посібник / [упоряд. Безверхий К. В.]. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 226 с.
22. Гаркуша Н.М. Організація і методика економічного аналізу : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Над. М. Гаркуша, Н. Б. Кашена, Г. Г. Лисак; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі. - Х. : ХДУХТ, 2012. - 208 с.
23. Гоголь Т.А. Аналіз нормативно-правової бази з регулювання бухгалтерського обліку суб'єктів малого бізнесу / Т.А. Гоголь, Н.І. Ніпорко // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси . - 2012. - Вип. 9(1). - С. 208-216.
24. Гоголь Т. А. Облік та звітність на підприємствах малого бізнесу: управлінський аспект / Т. А. Гоголь // Проблеми економіки . - 2013. - № 1. - С. 338-344.
25. Голов С. Ф. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами : (метод. посіб.) / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко, О.М. Кулага; Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України.- Вид. 4-е. - К. : ФПБАУ, 2013. - 265 с.
26. Голошкевич І. Мале підприємство: критерії визнання та фінзвітні наслідки / І. Голошкевич // Бухгалтерія. – 2010. - №6. – С. 51-55.
27. Голубнича Г.П. Звітність підприємства : навч. посіб. / Г. П. Голубнича, Т. Г. Мельник; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : Київ. ун-т, 2012. - 575 с.
28. Гольцова С.М. Звітність підприємств: навч. посіб. / С.М.Гольцова, І.Й. Плікус. - Київ: «Центр навчальної літератури», 2012. - 304 с.
29. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291.
30. Іщенко В.В. Порівняльна характеристика міжнародних стандартів фінансової звітності та національних стандартів бухгалтерського обліку для

малих та середніх підприємств / В.В. Іщенко, О.А. Скорба // URL: http://www.rusnauka.com/9_NND_2014/Economics/7_163544.doc.htm

31. Засадний Б. Сучасний стан застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні / Б. Засадний // Економіка, 2016. - №9. – С. 23-30

32. Засадний Б. А. Формування облікової політики в системі бухгалтерського обліку підприємства / Б. А. Засадний // Причорноморські економічні студії. – 2016. - №12-2. – С.159-164

33. Лень В. С. Бухгалтерський облік у галузях економіки : підручник / В. С. Лень, В. В. Гливенко. - Чернігів : Десна Поліграф, 2013. – 437 с. .

34. Киба К.В. Аналіз фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва / К.В. Киба // Управління розвитком. - 2013. - №4. - С. 153 – 155.

35. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року №73// URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

36. Кирильєва Л. О. Адаптація фінансової звітності підприємств до міжнародних стандартів / Л. О. Кирильєва, А. М. Полулях // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип. 1(1). - С. 143-150.

37. Лукановська І. Р. Адаптація фінансової звітності України до вимог міжнародних стандартів та законодавства Європейського Союзу/І. Р. Лукановська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2015. - №1. - С. 321-324

38. Лучко М. Р., Бенько І. Д. Облік і фінансова звітність за міжнародним стандартами / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 360 с.

39. П(С)БО. 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929.013>.

40. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996 – XIV, редакція від 16.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

41. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 року № 419/п. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>
42. Соболева І.В. Порівняння фінансової звітності суб'єктів малого та мікропідприємництва України та країн ЄС / І.В. Соболева, Є.П. Гнатенко // Молодий вчений. – 2017. – №5. – С. 537-541
43. Столяр Л.Г. Порівняльна характеристика національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / Л.Г. Столяр, З.В. Клебанович // Молодий вчений, 2017. - № 5. – С. 742-745
44. П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>
45. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
46. Халімов Т. М. Інформаційні технології як платформа ефективного управління конкурентоспроможністю підприємств / Т. М. Халімов // URL: «Економіка. Менеджмент. Бізнес» № 4(18). – 2016. URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/viewFile/1367/1300>
47. Харламова О. В. Методологія формування та архітектоніка транспарентної фінансової звітності: автореф. дис. на здобуття наук. ст. д.е.н. за спеціальністю 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Харків, 2016. – 44 с.
48. Концептуальні основи фінансової звітності. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_009
49. Легенчук С. Ф. Документування в бухгалтерському обліку: процесний підхід: монографія / С. Ф. Легенчук, К. О. Вольська, О. В. Вакун. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2016. – 228 с.
50. Навіщо покращувати звітність. URL: <http://biz.nv.ua/ukr/experts/makarevich/navishcho-pokrashchuvati-zvitnist-265474.html>

51. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17#Text>
52. Шквір В. Д. Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті: підручник / В. Д. Шквір, А. Г. Загородній, О. С. Височан. – 2-ге вид., доопрац. І доповн. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 400 с.
53. Мединська Т. Альтернативні системи оподаткування малого бізнесу в зарубіжних країнах: досвід для України / Т. Мединська, Р. Слюсар // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. – 2015. – Вип. 30. – С. 231-244.
54. Лучко М. Р. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах : навч. посіб. / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько – 2016. – 370 с
55. Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. СоколовськаГонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 336 с.
56. Кіндрацька Г.І. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансами малих підприємств в умовах кризи / Г.І. Кіндрацька, Ю.І. Кулиняк // URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/7634/1/69.pdf>
57. Концептуальна основа фінансової звітності //URL://
http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_009/paran76#n76
58. Малий бізнес. Зарубіжний досвід // URL:<http://www.kreditbusiness.ru/>
59. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) // –
URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_063
60. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими

підприємствами» від 25.06.03 р. № 422. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03#Text>

61. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами» від 15.06.11 р. № 720. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11#Text>

ДОДАТКИ

Додаток А

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
«АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ
«КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»

Для характеристики фінансового стану ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» розглянемо динаміку коефіцієнтів ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності протягом 2015-2019рр.

Таблиця А.1

Показники ліквідності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»
за 2015-2019рр.

Показник	Норм. значення	Значення показника для підприємства				
		2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,5	3,161	1,087	0,674	0,766	1,301
Коефіцієнт ліквідності уточнений	0,5-1,0	6,546	3,445	3,295	4,169	2,559
Коефіцієнт ліквідності загальний	1,5-2,0	6,546	3,445	3,328	4,173	2,559

Джерело: складено автором за матеріалами звітності

Для нормального функціонування підприємства коефіцієнт абсолютної ліквідності має знаходитись в рекомендованих межах, які становлять від 0,2 до 0,5. Протягом всього досліджуваного періоду показник перевищує нормативне значення та в 2019 році складає 1,301, тобто 130,1% короткострокових пасивів ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» може в мить погасити. Протягом 2017р. показник досягає найнижчих значень (0,674), що свідчить про надлишок грошових коштів на підприємстві. Коефіцієнт ліквідності уточнений також не перебуває в рекомендованих межах (0,5-1) протягом всього досліджуваного періоду. Така ситуація пояснюється тим, що сума ліквідних коштів та очікуваних надходженнями від дебіторів значно перевищує поточні зобов'язання підприємства.

Продовження додатку А

Протягом всіх періодів значення коефіцієнта ліквідності уточненого забезпечується величиною дебіторської заборгованості ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ». Середнє значення загального коефіцієнта ліквідності протягом 2015-2019рр. становить 4,01, тобто 4,01 грн. найбільш ліквідних активів підприємства припадає на 1 грн. термінових боргів. В практиці господарювання вважається, що даний показник має коливатись від 1,5 до 2. Таким чином, загальний коефіцієнт ліквідності свідчить про достатність ліквідних активів підприємства. Далі проаналізуємо показники платоспроможності досліджуваного підприємства.

Таблиця А.2

Показники платоспроможності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» за 2015-2019рр.

Показник	Норм. значення	Значення показника для підприємства				
		2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	> 0,5	0,869	0,768	0,818	0,843	0,708
Коефіцієнт фінансування	< 1 ↓	0,151	0,301	0,223	0,186	0,411
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	> 0,1	0,847	0,710	0,699	0,760	0,609
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0 ↑	0,838	0,736	0,518	0,589	0,642

Джерело: складено автором за матеріалами звітності

Аналізуючи дані табл. А.2 слід відмітити, що протягом досліджуваного періоду всі показники знаходились в межах норми, що свідчить про високу платоспроможність даного підприємства. Окрема варто зазначити, що аналіз коефіцієнту автономії дає можливість зробити висновок про те, що підприємство має можливості виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів. Отже, можна вважати, що підприємство не є залежним від позикових коштів.

Таким чином, можна стверджувати що ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» досить суттєво відреагувало на стан розвитку економічної ситуації в Україні протягом 2018-2019рр., що виявляється в зменшенні чистого

Продовження додатку А

прибутку підприємства, і як наслідок погіршення рівня досліджуваних показників.

Проаналізуємо показники ділової активності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».

Аналізуючи дані табл. А.3, слід відмітити тенденцію до зменшення коефіцієнту оборотності активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, основних засобів та власного капіталу, хоча нормативним значенням є тенденція до збільшення даних показників. У 2018-2019р. це пояснюється значним зменшенням чистого доходу (виручки) від реалізації послуг.

Таблиця А.3

Показники ділової активності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА
«ЕКСПРЕС СТАРТ» за 2015-2019рр.

Показник	Значення показника для підприємства				
	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Коефіцієнт оборотності активів	3,958	3,113	2,851	1,888	1,302
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	10,326	6,142	5,684	3,731	2,958
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	34,317	16,328	15,451	11,893	6,797
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	34,863	58,613	63,330	96,493	121,685
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	10,490	22,048	23,299	30,269	52,966
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	-	-	372,567	375,304	3585,913
Коефіцієнт оборотності основних засобів	11,494	8,087	5,938	3,562	2,766
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	5,478	3,857	3,561	2,272	1,696

Джерело: складено автором за матеріалами звітності

Строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованості також не відповідає нормативному значенню та має тенденцію до збільшення. Це означає, що у 2019 році середній термін інкасації дебіторської та кредиторської заборгованості, тобто період її погашення становить 122 та 53 дні відповідно.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів протягом досліджуваного періоду характеризується значним переважанням собівартості послуг (у 2019 році

Продовження додатку А

– 12371,4 тис. грн.) над середньорічною вартістю виробничих запасів (у 2019 році – 3,45 тис. грн.).

Таким чином, можна стверджувати, що ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» досить суттєво відреагувало на стан розвитку економічної ситуації в Україні протягом 2018-2019рр., що виявляється в зменшенні чистого прибутку підприємства на 11,54% в 2018 році в порівнянні з 2017 роком і на 19,39% у 2019 році в порівнянні з 2017 роком, і як наслідок погіршення рівня досліджуваних показників.

Проведемо аналіз показників рентабельності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» протягом п'яти останніх років.

Таблиця А.4

Показники рентабельності ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» за 2015-2019рр.

Показник	Значення показника для підприємства				
	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Рентабельність активів (за чистим прибутком)	0,303	0,277	0,519	0,074	0,051
Рентабельність власного капіталу	0,419	0,343	0,649	0,089	0,066
Рентабельність основних засобів	2,585	1,553	1,592	0,201	0,172
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	1,859	1,940	1,961	1,586	1,299
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	0,142	0,172	0,357	0,062	0,051
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,076	0,089	0,182	0,039	0,039

Джерело: складено автором за матеріалами звітності

Проаналізовані показники рентабельності були розраховані на основі чистого доходу (виручки) від реалізації й чистого прибутку. Рентабельність активів найбільшого значення набуває в 2016р. Це можна пояснити тим, що на підприємстві протягом 2017-2019рр. спостерігається збільшення балансової вартості активів (збільшення вартості основних засобів). У 2018-2019рр. відбувалось значне розширення та оновлення обладнання підприємства (закупівля комп'ютерів та меблів). Враховуючи розраховані значення в динаміці, можна

Продовження додатку А

відзначити досить низьку рентабельність активів за чистим прибутком ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ».

Рентабельність власного капіталу є найменшою у 2019р. і складає 6,6%. Це в 6 разів менше, ніж у 2010р. Причиною низької рентабельності власного капіталу у 2019 році є суттєве зменшення чистого прибутку підприємства. У 2017р. значення показника є найбільшим, оскільки темпи зростання чистого прибутку в цьому році швидші за темпи зростання власного капіталу.

Рентабельність продукції набуває найбільшого значення у 2016-2017рр.. Зменшення рентабельності продукції у 2018р. відбулось за рахунок того, що обсяги реалізації послуг зросли швидшими темпами, ніж чистий прибуток підприємства. Маємо, що у 2019р. на 1000 грн. поточних витрат припадає 5,1 грн. чистого прибутку. Рентабельність господарської діяльності набуває свого найнижчого значення у 2017р. Причиною цього є величина чистого прибутку, яка є найбільшою серед аналізованих років.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
ТОВ «КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ»
 2015-2019 рр.

<i>АКТИВ</i>	<i>Код рядка</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
I. Необоротні активи						
Незавершене капітальні інвестиції	1005	-	-	-	-	-
Основні засоби:	1010	19,8	14,2	3543,7	3297,5	3003,5
- первісна вартість	1011	22,0	22,0	3564,2	3564,2	3513,3
- знос	1012	2,2	7,8	20,5	266,7	509,8
Довгострокові біологічні активи:	1020	-	-	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:		-	-	-	-	-
Інші необоротні активи	1090			1,7	1,9	4,3
Усього за розділом I	1095	19,8	14,2	3545,4	3299,4	3007,8
II. Оборотні активи						
Запаси	1100	-	-	-	0,4	3,7
у тому числа готова продукція	1103	-	-	-	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	-	-	-	-	-
- з бюджетом	1135	-	-	-	-	-
- в тому числі за податком на прибуток	1136	-	-	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	-	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:	1165	56,1	70,5	0,01	42,5	13,9
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	-	-	1,3
Інші оборотні активи	1190	-	-	-	0,5	0,6
Усього за розділом II	1195	56,1	70,5	0,01	43,4	15,5
III. Необоротні активи та групи вибуття	1200	-	-	-	-	-
БАЛАНС	1300	75,9	84,7	3545,5	3342,8	3027,3

Продовження додатку Б

ПАСИВ	Код рядка	2015	2016	2017	2018	2019
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50,0	50,0	50,0	100,00	100,0
Додатковий капітал	1410	-	-	3530,8	3287,6	2997,8
Резервний капітал	1415	-	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	22,8	32,5	39	67,8	75,3
Неоплачений капітал	1425	-	-	-	-	-
Усього за розділом I	1495	72,8	82,5	3541,8	3319,8	3022,5
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						
Усього за розділом II	1595	-	-	-	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	-	-	-
Поточна заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	-	0,4	0,6	0,01
- з бюджетом	1620	3,1	2,2	0,6	2,8	4,7
- у тому числі за податку на прибуток	1621	-	-	-	-	-
- зі страхування	1625	-	-	0,9	6,1	-
- з оплати праці	1630	-	-	1,8	12,8	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-	-	0,7	-
Усього за розділом III	1695	3,1	2,2	3,7	23,0	4,8
IV. Зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групи вибуття	1700					
		-	-	-	-	-
БАЛАНС	1900	75,9	84,7	3545,5	3342,8	3027,3

Додаток В

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ТОВ
«КОНСАЛТИНГОВА ГРУПА «ЕКСПРЕС СТАРТ» 2015-2019 рр.**

Статті	Код рядку	2015	2016	2017	2018	2019
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	86,0	180,0	193,4	316,9	262,3
Інші операційні доходи	2120	104,9	-	-	-	-
Інші доходи	2240	-	-	-	243,2	382,7
Разом доходи	2280	190,9	180,0	193,4	560,1	645,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	158,7	134,9	188,6	341,0	403,4
Інші операційні витрати	2180	-	-	-	247,9	-
Інші витрати	2270	-	-	-	-	243,1
Разом витрати	2285	158,7	134,9	188,6	588,9	646,5
Фінансовий результат до оподаткування	2290	32,2	45,1	4,8	-28,8	-1,5
Податок на прибуток	2300	-9,4	-12,6	-1,0	-	-
Чистий прибуток (збиток)	2350	22,8	32,5	3,8	-28,8	-1,5

Директор

Томашевська О.Г.

Головний бухгалтер

Томашевська О.Г.

Характеристика діючої нормативно-правової бази

№ пор.	Нормативний документ	Короткий зміст	Використання у обліково-аналітичному (аудиторському) процесі
1	2	3	4
1.	Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV	Встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності	Забезпечення діяльності підприємства
2.	Закон України «Про аудиторську діяльність» « в редакції від 14.09.2006 р. N 140-V	Визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні і спрямований на створення системи незалежного фінансового контролю з метою захисту інтересів власника.	Для організації аудиту фінансової звітності
3.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність і Україні» від 16.07.1999 р. № 996-14	Визначаються засади бухгалтерського обліку та фінансової звітності на підприємствах України	Для організації процесу формування показників фінансової звітності
4.	Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. № 4618-VI	визначає правові та економічні засади державної політики у сфері підтримки та розвитку малого і середнього підприємництва	
5.	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства Фінансів України від 07.02.2013 р. № 73	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.	Для організації процесу формування показників фінансової звітності
6.	П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджене Наказом Міністерства Фінансів України від 28.05.1999 № 137	Визначається порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності	Для організації процесу формування показників фінансової звітності

Продовження додатку Г

1	2	3	4
7.	П(С)БО 22 «Вплив інфляції», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 28.02.2002 № 147	Визначає порядок коригування фінансової звітності, яка оприлюднюється, на вплив інфляції та загальні вимоги до розкриття інформації про неї у примітках до фінансової звітності	Для визначення порядку коригування фінансової звітності
8.	П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39	Установлює зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємства в складі Балансу (форма N 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма 2-м) та порядок заповнення його статей	Для визначення процесу формування показників звіту суб'єкта малого підприємництва
9.	Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП), виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2012 року	Призначений для застосування малими та середніми підприємствами (МСП). Наводиться мета подання фінансових звітів малих та середніх підприємств (МСП) та ознаки, завдяки яким інформація у фінансових звітах МСП є корисною. Також визначаються концепції та базові принципи, на яких ґрунтуються фінансові звіти МСП.	
10.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів від 24.05.95 №88	Визначає форми первинних документів для обліку основних засобів та порядок їх оформлення	Для організації процесу документування як підстави для складання фінансової звітності
11.	Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів і документів та розрахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 11.08.1994 р. №69	Регламентує порядок та строки проведення інвентаризації на підприємстві	Для визначення процесу інвентаризації при формуванні правдивої інформації щодо показників фінансової звітності
12.	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291	Встановлює призначення та порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність та рух активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій	Для визначення відповідності рахунків Плану рахунків і структури фінансової звітності

Продовження додатку Г

1	2	3	4
13.	План рахунків бухгалтерського обліку», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291	Затверджений план рахунків відповідає Програмі реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів і запроваджується на підприємстві за рішенням керівника	Для визначення відповідності рахунків Плану рахунків і структури фінансової звітності
14.	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186	Затверджений план рахунків відповідає Програмі реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів і запроваджується на підприємстві за рішенням керівника	Для визначення відповідності рахунків Плану рахунків і структури фінансової звітності
15.	Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : затверджено наказом Міністерства Фінансів України від 15.06.2011 р. № 720 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:// zakon.rada.gov.ua .	Визначають систему реєстрів, порядок і спосіб реєстрації та узагальнення інформації в них без застосування подвійного запису для складання Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва за формою згідно із додатком 2 до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»	Для організації процесу формування показників реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами
16.	Щодо відображення в бухгалтерському обліку витрат суб'єкта малого підприємництва : лист Міністерства Фінансів України № 31-08410-07-10/14593 від 08.06.2011 р. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MF11077.htm .	Містить рекомендації з відображення в бухгалтерському обліку витрат суб'єкта малого підприємництва	Для визначення відповідності рахунків Плану рахунків і структури фінансової звітності
17.	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433–2013.	Містять методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Для організації процесу формування показників фінансової звітності

**Огляд спеціальної літератури з питань та організація складання звітності
суб'єктів малого підприємництва, її аналіз та аудит**

№ пор	Джерело	Короткий зміст	Використання для удосконаленн я обліку, аналізу і аудиту
1	2	3	4
1.	Банера Н. П. Бухгалтерський облік і фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва в контексті реформування податкової системи в Україні [Електронний ресурс] / Н. П. Банера // Наукові записки [Української академії друкарства] . - 2012. - № 2. - С. 67-71.	Розглядається спрощена методика ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності малими підприємствами під впливом змін системи оподаткування	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності
2.	Безверхий К. В. Деякі питання порядку складання вітчизняної фінансової звітності підприємств в контексті законодавчих змін / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля // Облік і фінанси. – 2013. – № 3 (61). – С. 26-28.	Стаття присвячена розгляду окремих аспектів організації та методології складання фінансової звітності згідно останніх законодавчих змін, обумовлених прийняттям першого національного стандарту бухгалтерського обліку. Висвітлено проблеми, що стосуються методики заповнення фінансової звітності, що особливо важливо в рамках існування суперечностей між нормативними документами, які регламентують вимоги до такої звітності. Проаналізовано норми Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності вітчизняних підприємств, які на думку законодавчих органів, покликані роз'яснити деякі аспекти складання фінансової звітності підприємств в контексті останніх новацій нормативно-правової бази. На підставі результатів проведеного аналізу виявлено певну	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності

Продовження додатку Д

1	2	3	4
		асиметричність даних Методичних рекомендацій при застосуванні в практичній діяльності підприємств, що породжує додаткові суперечності. Відтак, як вважають автори, можна констатувати, що зміни, внесені Міністерством фінансів України до нормативно-правових документів з питань регулювання бухгалтерського обліку в Україні, мають вирішальний вплив на теорію та практику ведення бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах.	
3.	Бондарчук Н. В. Актуальні питання складання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва / Н. В. Бондарчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 2. – С. 42–45.	У статті розглянута економічна сутність суб'єктів малого підприємництва, розкрито склад та методика складання фінансової звітності, проаналізовано зміни у основних нормативних документах.	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності
4.	Боярова О.А. Особливості формування фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва / О.А. Боярова, Н.П. Кузик // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.nubip.edu.ua/12803/1/11boa.pdf	Висвітлено проблеми формування фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва в умовах діючого податкового законодавства, проведено порівняння існуючих звітних форм та обґрунтовано доцільність формування суб'єктами малого підприємництва Фінансового звіту (форми № 1-м, 2-м)	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності
5.	Будько О. Особливості здійснення аудиту на малих підприємствах / О. Будько, Г. Запорожець // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 3. – С. 23–30.	В статті розкрито порядок використання Міжнародних стандартів аудиту при здійсненні аудиту малих підприємств; вказані особливості окремих аспектів аудиту діяльності малих підприємств в порівнянні зі звичайними підприємствами	При вивченні організації та методики аудиту фінансової звітності
7.	Бузак Н.І. Актуальні аспекти організації обліку суб'єктів малого підприємництва / Н.І. Бузак // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : зб. наук. праць. – Вип. 2 (26). – Житомир : ЖДТУ, 2013. – С. 3-15.	Розглянуто актуальні аспекти організації обліку суб'єктів малого підприємництва. Приділена увага умовам обрання системи оподаткування суб'єктами малого підприємництва, формам організації обліку, плану рахунків та формам фінансового звіту	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності

Продовження додатку Д

1	2	3	4
8.	Воронцова І.І. Особливості організації і методики аудиту активів малих підприємств / І.І. Воронцова, М.В. Готич // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки . - 2014. - Вип. 26. - С. 322-329.	У статті розкрито необхідність, значення та мету аудиту активів малих підприємств. Розглянуто специфічні риси суб'єктів малого підприємництва, що чинять вплив на методику аудиту активів таких підприємств. Встановлено потенційні фактори аудиторського ризику, які впливають на масштаб аудиту. Окреслено проблеми застосування Міжнародних стандартів аудиту при аудиті активів малих підприємств, зокрема, на стадії планування. Підкреслено обмеженість застосування аудиторських процедур по суті при аудиті активів малих підприємств. Визначено специфічні завдання аудиту малих підприємств.	При вивченні організації та методики аудиту фінансової звітності
9.	Воськало В. І. Зміни у фінансовій звітності: підвищення якості та гармонізація із міжнародними стандартами / В. І. Воськало, Н. М. Воськало // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.10. – С. 175-180.	Здійснено критичний огляд законодавчих змін щодо фінансової звітності підприємства у зв'язку із прийняттям НС(П) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зокрема щодо Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів та Звіту про власний капітал. Встановлено необхідність розширення окремих статей фінансової звітності та їх зміст. Акцентовано увагу на взаємозв'язку фінансової звітності та облікової політики підприємства.	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності
10.	Гоголь Т.А. Аналіз нормативно-правової бази з регулювання бухгалтерського обліку суб'єктів малого бізнесу / Т.А. Гоголь, Н.І. Ніпорко // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси . - 2012. - Вип. 9(1). - С. 208-216.	Проведено аналіз нормативно-правової бази з регулювання бухгалтерського обліку суб'єктів малого бізнесу, виявлення її невідповідностей та шляхів врегулювання і удосконалення	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності
11.	Гоголь Т. А. Облік та звітність на підприємствах малого бізнесу: управлінський аспект [Електронний ресурс] / Т. А. Гоголь // Проблеми економіки . - 2013. - № 1. - С. 338-344.	Виділено основні складові для формування підсистеми управлінського обліку і звітності, розроблено методику формування та складання звітності в системі управлінського обліку на малому підприємстві, а також проаналізовано блоки управлінської інформації відповідно до потреб користувачів та розроблено організаційну схему формування економічної інформації про виробництво, реалізацію та фінансові потоки в	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності

Продовження додатку Д

1	2	3	4
		системі обліково-аналітичного забезпечення діяльності малого підприємства (на прикладі промислового підприємства).	
12.	Голуб Н.О. Місце фінансової звітності в управлінні підприємством / Н.О. Голуб, О. В. Сизоненко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sworld.com.ua/konfer29/1186.pdf	Розглядаються сучасні підходи та трактування фінансової звітності підприємств, визначено її роль у системі обґрунтування та прийняття управлінських рішень.	При вивченні організації та мето-дики формування фінансової звітності
13.	Данилюк І. Фінансова звітність: аналіз вимог міжнародних стандартів та подальші напрями адаптації національної системи обліку до МСФЗ [Електронний ресурс] / І. Данилюк, Н. Зорій // Галицький економічний вісник . - 2014. - № 1. - С. 125-130.	Проаналізовано основні вимоги Міжнародних стандартів фінансової звітності, аналіз змін, що відбулись у нормативно-правовому полі та в методиці подання, складання фінансової звітності, подано порівняльну характеристику фінансової звітності (за кожною формою) до змін та після, зазначено позитивні сторони й недоліки, які проігноровані законодавцями в методиці формування показників фінансової звітності, вказано напрями вдосконалення	При вивченні організації та мето-дики формування фінансової звітності
14.	Дземішкевич І. О. Інтегрована звітність як еволюція поняття «звітність» [Електронний ресурс] / І. О. Дземішкевич // Вісник Університету банківської справи Національного банку України . - 2014. - № 2. - С. 215–219	Проаналізовано підходи до визначення понять «звітність», «бухгалтерська звітність», «фінансова звітність». Установлено необхідність розкриття нефінансової інформації. Досліджено сучасний стан відображення нефінансової інформації на вітчизняних та іноземних підприємствах. Окреслено ключові напрями впровадження інтегрованої звітності.	При вивченні організації та мето-дики формування фінансової звітності
15.	Засадний Б. Організаційні аспекти обліку на малих підприємствах / Б. Засадний, М. Кобзева // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. - №130. - С. 42-45.	Виокремлено та проаналізовано низку актуальних проблем організації обліку, які існують сьогодні на підприємствах малого бізнесу.	При вивченні організації та мето-дики формування фінансової звітності
16.	Івахів Ю.О. Фінансова звітність та елементи методу бухгалтерського обліку /Ю.О. Івахів. // Інвестиції: практика та досвід. - 2011. - № 16. - С.76-77.	Розглянуто місце фінансової звітності підприємств серед елементів методу бухгалтерського обліку. Обґрунтовано необхідність її виокремлення як інформаційного продукту, а не методичного прийому формування і представлення відомостей про господарську діяльність підприємства	При вивченні організації та мето-дики формування фінансової звітності

Продовження додатку Д

1	2	3	4
17.	Сердюк О. Проблеми аудиту фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва / О. Сердюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 1. – С. 111–114.	У статті розглянуто проблеми аудиту фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва, пов'язані з відображенням у ній балансової вартості та собівартості реалізації товарів, а також розроблено пропозиції по вдосконаленню інформаційної бази для аудиту фінансової звітності вказаних суб'єктів господарювання з метою підвищення її інформативності	При вивченні організації та методики аудиту фінансової звітності
18.	Сук Л.К. Форми обліку для підприємств малого бізнесу / Л.К. Сук // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.nubip.edu.ua/14237/1/L.K._Suk_Stat_2.pdf	У статті розглядаються форми бухгалтерського обліку, які використовуються на малих підприємствах, оцінюється їх відповідність вимогам податкового законодавства.	При вивченні організації та методики формування фінансової
19.	Тимоць М.В. Вплив нових форм фінансової звітності на оцінку фінансового стану підприємств / М.В. Тимоць // Науково-інформаційний вісник. Економіка. – 2014. - №9. – С. 258-262.	У статті розглянуто інформаційні аспекти взаємозв'язку фінансового аналізу та звітності. Обґрунтовано переважаючу роль фінансової звітності в аналізі, визначено подальші перспективи взаємодії фінансового аналізу та звітності підприємства. Проведено критичний аналіз законодавчих змін щодо фінансової звітності підприємства у зв'язку з прийняттям НС(П)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зокрема Балансу (Звіту про фінансовий стан), Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про рух грошових коштів та Звіту про власний капітал.	При вивченні організації та методики формування фінансової звітності

Продовження додатку Д

20.	Тютюнник Ю.М. Аналітичні можливості інформації спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємства / Ю.М. Тютюнник // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2011. - № 1. – С. 117-121.	Розглядаються напрями використання інформації спрощеного фінансового звіту малих підприємств в оцінюванні їх фінансового стану за допомогою системи фінансово-економічних коефіцієнтів.	При вивченні організації та мето-дики аналізу фінансової звітності
21.	Фурса В. П. Фінансова звітність: актуальні питання зближення НП(С)БО та МСФЗ [Електронний ресурс] / В. П. Фурса // Вісник Чернівецького торговельно- економічного інституту. Економічні науки . - 2013. - Вип. 4. - С. 323-328.	проаналізовано основні зміни системи фінансової звітності відповідно з введенням в дію НП(С)БО 1 – Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», розглянуто переваги і шляхи вдосконалення складання фінансової звітності.	При вивченні організації та мето-дики формування фінансової звітності
22.	Чухно І.С. Теоретичні засади бухгалтерської звітності / І.С. Чухно // Економіка АПК. – 2013. - №5. – С. 124- 130.	Проведено аналіз інтерпретації категорії «бухгалтерська звітність» провідними науковцями, уточнення сутності вказаного поняття з метою подальшого однозначного його трактування в економічних дослідженнях, а також визначення складу бухгалтерської звітності	При вивченні організації та мето-дики формування звітності